

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Finance územní samosprávy

Michaela Matoušková

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Michaela Matoušková

obor Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Hradec

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Finance územní samosprávy**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Struktura územní samosprávy
4. Finanční systém ÚSC
5. Příjmy a výdaje územních rozpočtů
6. Majetek územní samosprávy a kontrola hospodaření
7. Analýza financování obce
8. Rozbor rozpočtu obce
9. Možnosti ve financování obce
10. Výsledky hospodaření obce *
11. Závěr
12. Seznam použitých zdrojů
13. Přílohy

[Handwritten signature]
Vedoucí katedry

V Praze dne: 12. 1. 2010

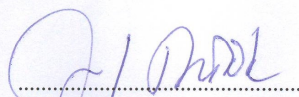
Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

BORLOVÁ, I. Obce 2008-2009. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-331-7.
PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. NT Publishing, s.r.o. ISBN 80-7261-086-4.
PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2097-5.
WOKOUN, R. Strukturální fondy a obce I. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.
PAŘÍZKOVÁ, I. Finance územní samosprávy. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-8.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Josef Brčák, CSc.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 15. 1. 2010

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Finance územní samosprávy“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

.....

Michaela Matoušková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji panu doc. Ing. Josefu Brčákovi, CSc., vedoucímu mé diplomové práce, za odborné vedení, připomínky a cenné rady, které mi poskytoval v průběhu zpracování této práce.

Finance územní samosprávy

Financies of municipal authorities

SOUHRN

Diplomová práce je zaměřena na finance územní samosprávy v ČR. Teoretická část se podrobně věnuje struktuře územní samosprávy a seznamuje s rozpočtovým procesem. Dále rozebírá členění výdajů a příjmů územních rozpočtů. V poslední části popisuje majetek územní samosprávy a kontrolu hospodaření obce.

Praktická část je zaměřena na analýzu financování obce Řečany nad Labem a její hospodaření v letech 2006, 2007, 2008, 2009 a 2010. Dále je popisován způsob dosavadní tvorby rozpočtu obce s návrhem na volbu nové metody. Poslední část se týká rozboru čerpání finančních prostředků z fondů EU a návrhy na ovlivnění daňových a nedaňových příjmů obce.

V závěru je zdůrazněna nutnost průběžné finanční analýzy obce, kontroly hospodaření a zhodnocení efektivity výdajů obce.

SUMMARY

This diploma thesis focuses on the issue of budgets of municipal authorities within the Czech Republic. The theoretical part deals with the structure of municipal authorities and describes their budgetary process. It further explores classification of expenses and revenues of municipal budgets. The last part describes the assets of a municipal authority and controls of municipal financial management.

The practical part focuses on an analysis of financing of the municipality of Řečany nad Labem and its financial management in 2006, 2007, 2008, 2009 and 2010. It further includes description of the existing method of budget creation and a proposition for selection of a new method. The last part deals with an analysis of drawing of financial assistance from the European funds and propositions for influencing taxable and non-taxable revenues of a municipality.

The conclusion emphasizes the need for continuous analysis of municipal finance, control of financial management, and review of efficiency of municipal expenses.

KLÍČOVÁ SLOVA

územní samosprávný celek, zastupitelstvo, rozpočet a rozpočtový proces, hospodaření, financování, metody sestavování územních rozpočtů, majetek obce, občané obce, území obce, veřejný statek, dotace

KEYWORDS

local government unit, local authority, budget and budgeting process, financial management, financing, methods of budget creation in local government units, property of community, people of community, municipal territory, public domain, grant

OBSAH

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metodika.....	11
3. Struktura územní samosprávy.....	13
3.1. Předpoklady fungování územní samosprávy.....	13
3.1.1. Legislativní předpoklady fungování územní samosprávy.....	14
3.1.2. Ekonomické předpoklady fungování územní samosprávy.....	14
3.2. Funkce územní samosprávy.....	15
3.3. Obec v systému veřejné správy v ČR.....	16
3.3.1. Občané obce.....	16
3.3.2. Katastrální území obce.....	17
3.3.3. Názvy a symboly obce.....	17
3.3.4. Orgány obce.....	18
3.4. Samostatná a přenesená působnost obce.....	22
3.4.1. Samostatná působnost obce.....	22
3.4.2. Přenesená působnost obce.....	23
4. Finanční systém ÚSC.....	25
4.1. Rozpočtová soustava.....	26
4.2. Rozpočty územních samosprávních celků.....	28
4.2.1. Funkce rozpočtu.....	28
4.2.2. Úloha rozpočtu ÚSC v soustavě rozpočtů.....	28
4.3. Struktura územních rozpočtů.....	31
4.4. Rozpočtové určení daní.....	33
4.5. Metody sestavování územních rozpočtů.....	34
4.5.1. Přírůstkový způsob.....	35
4.5.2. Fixně limitovaný rozpočet.....	35
4.5.3. Přístup nulové základny.....	36
4.5.4. Rozpočtování dle výsledku.....	36
4.5.5. Metoda programového rozpočtování.....	37
5. Příjmy a výdaje územních rozpočtů.....	38
5.1. Příjmy rozpočtu obce.....	38
5.1.1. Vlastní příjmy rozpočtu obce.....	38
5.1.2. Daňové příjmy rozpočtu obce.....	39
5.1.3. Místní poplatky.....	40
5.1.4. Vlastní nedaňové příjmy rozpočtu obce.....	41
5.2. Výdaje rozpočtu obce.....	41
5.2.1. Členění výdajů.....	42
5.2.2. Výdaje na financování veřejných statků.....	44
5.2.3. Nenávratné platby.....	44
5.3. Efektivnost výdajů územních rozpočtů.....	45
6. Majetek územní samosprávy a kontrola hospodaření.....	47
6.1. Druhy majetku vlastněného územními samosprávami v ČR.....	47
6.2. Hospodaření s obecním majetkem.....	49
6.3. Přezkoumávání hospodaření obce.....	50
6.3.1. Předmět přezkoumání.....	51
6.3.2. Hledisko přezkoumání.....	51
6.4. Veřejnoprávní kontrola a interní audit.....	52

7. Analýza financování obce	53
7.1 Analýza příjmů obce	53
7.2 Analýza výdajů obce	56
8. Rozbor rozpočtu obce	58
8.1 Zohlednění budoucího vývoje daňových příjmů	58
8.2 Sestavování rozpočtu obce	59
8.2.1 Rozpočtování příjmů	60
8.2.2 Rozpočtování výdajů	62
8.3 Schvalování rozpočtu obce	64
8.4 Návrh na zvolení vhodné metody sestavení rozpočtu	64
9. Možnosti ve financování obce	65
9.1 Čerpání finančních prostředků z dotací a grantů	65
9.1.1 Dotace na revitalizaci rybníků	66
9.1.2 Dotace na zateplení základní školy	66
9.1.3 Dotace na nákup komunální techniky	67
9.1.4 Dotace z Programu obnovy venkova	68
9.2 Ovlivnění daňových a nedaňových příjmů obce	68
10. Výsledky hospodaření obce	70
10.1 Hospodaření v roce 2006	71
10.2 Hospodaření v roce 2007	71
10.3 Hospodaření v roce 2008	71
10.4 Hospodaření v roce 2009	72
10.5 Hospodaření v roce 2010	72
10.6 Hospodaření po roce 2010	72
11. Závěr	73
12. Seznam literatury	75
12.1 Seznam použitých zkratk	77
13. Přílohy	78

1. Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala obec Řečany nad Labem, kde mám trvalé bydliště a měla jsem tak dostatek informací potřebných k jejímu zpracování. Obec má 1369 obyvatel, její katastrální výměra je 551,75 ha a leží v Pardubickém kraji. Obec Řečany nad Labem je obec s matričním úřadem, její obcí s rozšířenou působností je město Přelouč a obcí s pověřeným obecním úřadem město Chvaletice. Obec má dvě katastrální území, která spravuje, a to Řečany nad Labem a Labětín. Je také zřizovatelem příspěvkové organizace Základní škola a Mateřská škola Řečany nad Labem, která byla zřízena v červenci roku 1995. Fotografie obce je v příloze č. 7.

Rozhodujícím příjmem do obecního rozpočtu jsou příjmy z daní. Nejpodstatnější část daňových příjmů tvoří podíl na výnosu z výlučných a sdílených daní. Rozdělení daní závisí na počtu obyvatel a na současně platném systému rozpočtového určení daní. RUD určuje procentický podíl na výnosech z výlučných a sdílených daní. Zákon o rozpočtovém určení daní se v posledních letech značně změnil a změny jsou plánované i do budoucna. Nový zákon by měl posílit finanční zdroje malých obcí při respektování občany očekávaného objemu výdajů. Stávající zákonná úprava neuvažuje o garanci příjmů v případě výpadků způsobených změnou v daňových zákonech.

V současné době se hovoří o tom, že by mohlo dojít k novému schválení spravedlivějšího rozdělení RUD od roku 2013 zavedením logických kritérií. Z tohoto důvodu požadují představitelé obcí po vládě a Parlamentu ČR aby již od roku 2012 došlo v rámci RUD k navýšení zdrojů obcí tak, že daňové příjmy na obyvatele žádné obce nebudou nižší než 7800 Kč. Základ srovnání skutečné a požadované úrovně daňových příjmů na obyvatele by měl tvořit rok 2010. Tímto krokem by byla částečně odstraněna diskriminace obcí s počtem obyvatel od 1 000 do 10 000 obyvatel, které ač zajišťují služby pro obyvatele okolních obcí, jsou příjemci nejnižších daňových příjmů.

2. Cíl práce a metodika

Cíl práce

Prvním cílem práce je rozbor daňových příjmů se stanovením procentického podílu jednotlivých daní na celkových daňových výnosech obce a dále pak rozbor ostatních příjmů, které obec získává vlastní činností. Další v pořadí budou zhodnoceny výdaje obce, které snižují příjmy obecního rozpočtu. Cílem práce je také zhodnocení současné metody sestavování rozpočtu obce a návrh vhodné metody, která by obci Řečany nad Labem nejlépe vyhovovala. Dalším cílem je zhodnocení hospodaření obce v uplynulých pěti letech a stanovení slabých stránek ve financování místního územního celku. Posledním cílem je návrh na ovlivnění daňových a nedaňových příjmů obce.

Na financování obce Řečany nad Labem je třeba nahlížet z několika pohledů. Jednak je to z pohledu objemu místního rozpočtu, který je do své výše omezen. Dále je třeba přihlížet k rozvojovému plánu obce, který nám předurčuje plánované aktivity na několik let dopředu. V neposlední řadě je důležité reagovat na momentální potřeby obce v oblasti nutných neplánovaných oprav a výdajů většího rozsahu. Zároveň je třeba si uvědomit, že obec musí také uspokojovat potřeby občanů a řádně spravovat majetek obce. Při hospodaření v obci by tak měly být zohledněny všechny výše uvedené pohledy.

Metodika

V úvodu je stručně charakterizována obec, které se bude týkat praktická část diplomové práce. Dále je popsán význam daňových příjmů a rozpočtové určení daní. V teoretické části práce je rozebrána struktura územní samosprávy v ČR, finanční systém ÚSC, příjmy a výdaje územních rozpočtů, majetek územní samosprávy a kontrola hospodaření obce. Při zpracování literární rešerše byla použita citovaná odborná literatura.

Finanční hodnoty použité v praktické části diplomové práce byly čerpány z webové aplikace ARIS – tj. automatizovaný rozpočtový informační systém ministerstva financí a dále z níže uvedených dokumentů. Z webové aplikace ARIS byla použita data z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu ÚSC, z rozvahy a přílohy. Další

dokumenty jako zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření, výhled hospodaření obce pro roky 2005 až 2009, výhled hospodaření pro roky 2008 až 2013 a účetní závěrky za sledovaná období byly poskytnuty obcí. Čtvrtletní zpravodaje obce za roky 2006 až 2010 byly poskytnuty místní tiskárnou, která pro obec tyto zpravodaje tiskne.

Analýza financování obce Řečany nad Labem byla provedena srovnávací metodou. Docházelo k porovnávání jednotlivých druhů příjmů či výdajů v letech 2006 až 2010. Tímto způsobem byl dle jednotlivých paragrafů výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu ÚSC sledován jejich vývoj v čase. Bylo tak možné zjistit rozdíly mezi jednotlivými roky a stanovit slabé stránky v hospodaření obce. Následně mohlo dojít k návrhům nových řešení. Rozbor metody současného sestavování rozpočtu obce spočíval v porovnání vazeb mezi jednotlivými roky a dále projednáván přímo s finančním výborem, který rozpočet obce sestavuje.

3. Struktura územní samosprávy

Územní samospráva má ve většině zemí dlouholetou historii, avšak v různých zemích se vyvíjela odlišným způsobem. Vznikala cestou přirozenou a také formou umělou. Vznik geograficky menších útvarů s ohledem na potřeby lidí spolu komunikovat a seskupovat se byl považován za přirozený vývin. Tyto útvary získávaly postupně nezávislost na státu a byly základem pro vznik samosprávy. Uměle, z vůle státu vznikaly vyšší stupně územní samosprávy na regionální úrovni.

Ve 2. polovině 20. století je *územní samospráva* chápána jako forma veřejné vlády a veřejné správy, kdy samostatně spravuje věci veřejné na menším území, než je stát. Stát předává část veřejné správy jako nestátnímu subjektu – obci nebo kraji. V současné době je reprezentantem společenství občanů, jejich zájmů a preferencí, odpovědná za zabezpečení celé řady veřejných statků. Reprezentuje i pluralitní demokratický systém v dané obci na základě různorodých zájmů politických stran.

Důležitým dokumentem pro vznik samosprávy v ČR byla Evropská charta místní samosprávy, která byla dne 15. 10. 1985 ve Štrasburku přijata členskými státy Rady Evropy a Česká republika ratifikovala tuto úmluvu v roce 1998 a respektovala ji tak ve svém zákonodárství. V platnost u nás vstoupila dnem 1. září 1999. Ve svých člancích vymezuje pojem a rozsah místní samosprávy, její ústavní a zákonodárné základy, podmínky výkonu odpovědnosti na místní úrovni, správní dozor nad činností místních společenství, finanční zdroje místních společenství, právní ochranu místní samosprávy a právo místních společenství se sdružovat.¹

3.1. Předpoklady fungování územní samosprávy

Aby mohla územní samospráva úspěšně plnit své funkce, je nutné jí vytvořit potřebné předpoklady. Můžeme je shrnout do dvou skupin:

- a) legislativní
- b) ekonomické

---

¹ Provazníková, R. Financování měst, obcí a regionů, 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 16-17.

3.1.1. Legislativní předpoklady fungování územní samosprávy

Funkce, které vykonává územní samospráva, musí být schválené zákony. Ty vymezují její autonomii a pravidla hospodaření.

Legislativa:

- upravuje vznik a postavení jednotlivých článků územní samosprávy, jejich působnost, pravomoci, ale i odpovědnost
- upravuje organizaci a vnitřní členění územní samosprávy, její orgány a působnost jednotlivých orgánů
- vymezuje funkce územní samosprávy – v ČR samostatnou a přenesenou působnost, vymezuje rozsah samostatnosti v rozhodování a jejich činnosti i jejich odpovědnost za důsledky svých rozhodnutí
- vymezuje vzájemné vztahy mezi státem a územní samosprávou i vztahy uvnitř víceúrovňové územní samosprávy, kompetence jednotlivých článků veřejné správy a územní samosprávy, včetně kompetencí při zabezpečování veřejných statků
- upravuje příslušnými zákony ekonomické předpoklady fungování územní samosprávy

3.1.2. Ekonomické předpoklady fungování územní samosprávy

Každý stupeň územní samosprávy hospodaří s určitou mírou finanční autonomie, proto mezi důležité ekonomické předpoklady patří:

- vlastnictví majetku a právo s ním hospodařit v souladu s vlastnickým právem
- možnost získávat na základě svého rozhodnutí vlastní finanční prostředky. Jsou to zejména příjmy nedaňového charakteru, např. příjmy ve formě užitelských poplatků za poskytované smíšené veřejné statky obyvatelstvu, příjmy z pronájmu nebo prodeje majetku, ale i místní či regionální daně, jejichž výši může územní samospráva alespoň z části ovlivňovat.

- sestavování vlastního rozpočtu a hospodaření podle něho. To je předpokladem odděleného hospodaření územní samosprávy od státu a zároveň předpokladem finanční odpovědnosti územní samosprávy.²

3.2. Funkce územní samosprávy

Municipální samospráva by měla být nejen reprezentantem svých občanů, zároveň by však měla s občany spolupracovat. Rozhodovací pravomoc v systému zastupitelské demokracie mají volené orgány ale pozornost je upřena i na zapojení občanů do práce v iniciativních a poradních orgánech. Činnost i hospodaření obcí je tudíž pod kontrolou obyvatel.

Na svém území plní samospráva různé funkce, které však spolu úzce souvisí. Jde o funkce:

- sociální
- ekonomickou
- územně technickou.³

V sociální funkci jde o společenství občanů, kde je zabezpečována sociální péče, sociální služby a bezpečnost občanů.

Ekonomická funkce souvisí s potřebou snižovat lokální projevy tržního selhání, ovlivňuje sociálně ekonomický rozvoj svého území. Zabezpečuje veřejné statky pro své občany, v některých případech může působit i jako soukromoprávní subjekt – pronajímá či prodává svůj majetek, v omezené míře může podnikat v rámci vedlejší hospodářské činnosti. V souvislosti se stabilizací ekonomiky se dostává ekonomická funkce do popředí zájmu.

Prostřednictvím územně technické funkce dochází k optimálnímu využívání daného území k různým aktivitám v rámci územního plánu.

---

² Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 20-21

³ Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, s. 22-23

3.3. Obec v systému veřejné správy v ČR

Podle zákona č. 128/2000 Sb. je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, jež vyplývá z těchto vztahů. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Kromě toho chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech.⁴

Základní jednotkou územní samosprávy podle Ústavy ČR (ústavní zákon č. 1/1993 hlava VII čl. 99) je obec. Vyšším stupněm dle ústavy jsou vyšší územní správní celky – kraje. V České republice byla tradice místní samosprávy přerušena pouze obdobím tzv. národních výborů v letech 1944 – 1990. Politické a společenské změny nastalé po roce 1989 však vedly k revitalizaci obcí jako základních subjektů územní samosprávy.

Obcí jsou jednak všechny základní územní samosprávné celky, které byly obcí ke dni 12. 11. 2000; jednak obce nově vzniklé sloučením obcí či oddělením části obce způsobem stanoveným zákonem o obcích; případně obce nově vzniklé namísto vojenského újezdu.⁵

3.3.1. Občané obce

Občané obce tvoří personální základ obce, bez něhož by existence obce nebyla myslitelná. Obec informuje občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce a dále jiným způsobem v místě obvyklým. Občanem dané obce je každá fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu.

Občan, který dosáhl věku 18 let může volit a být volen do zastupitelstva obce, hlasovat v místním referendu, podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty, nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce a vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem. Stejná práva jsou dána i občanovi obce, který dosáhl věku 18 let a vlastní na území obce nemovitost. Neplatí to však o právu volebním a právu hlasovat v místním referendu. Od roku 2000 má veškerá oprávnění fyzické osoby, která dosáhla věku 18 let i cizí státní občan, který je v obci hlášen

⁴ Čmejrek, J. Základy veřejné správy, Praha: Česká zemědělská univerzita, 2007, s. 26

⁵ Kadečka, S. Obce 2008-2009, Praha: ASPI, 2008, s. 8

k trvalému pobytu, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena.

3.3.2. Katastrální území obce

Neopomenutelným znakem obce je její území. Zahrnuje jedno nebo více katastrálních území a každá část území České republiky je přitom součástí území některé obce, nebo vojenského újezdu. Vojenský újezd je vymezená část území státu určená k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil. Újezd tvoří územní správní jednotku.

Obce, které spolu sousedí, se mohou na základě dohody sloučit. Po sloučení ponese obec název, na němž se obce dohodnou. V případě, že se obce nedohodnou, název určuje Ministerstvo vnitra. Právním nástupcem sloučených nebo připojených obcí je obec vzniklá jejich sloučením nebo obec, která při připojení obce nezaniká. Nová obec může také vzniknout rozdělením části obce. Přitom část obce, která se chce oddělit, musí mít samostatné katastrální území sousedící nejméně se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem a tvořící souvislý územní celek. Po oddělení musí mít nová obec alespoň 1000 občanů. S oddělením části obce musí vyslovit souhlas v místním referendu občané žijící na území té části obce, která se chce oddělit.⁶

Připojení obce, sloučení obcí, městských částí nebo městských obvodů či oddělení části obce lze provést jen k počátku kalendářního roku. Změny hranic obcí, které jsou zároveň změnami hranic samosprávných krajů, lze provádět pouze zákonem.

3.3.3 Názvy a symboly obce

Všechny obce v ČR mají svůj název, který mohou změnit pouze se souhlasem Ministerstva vnitra na návrh samotné obce. Názvy mohou mít také části obce.

Část obce je evidenční jednotka vytvářená budovami s čísly popisnými a čísly evidenčními přidělenými v jedné číselné řadě, která leží v jednom souvislém území. Část obce je tedy jednotkou, která (na rozdíl od městských obvodů a městských částí statutárních měst) nemůže mít vlastní rozhodující orgány samosprávy. Pro jednotlivé části obce však mohou být zřízeny zvláštní komise či výbory.⁷

---

⁶ Čmejrek, J. Základy veřejné správy, Praha: Česká zemědělská univerzita, 2007, s. 30

⁷ Kadečka, S. Obce 2008-2009, Praha: ASPI, 2008, s. 16

Dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích⁸ se název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství uvádějí vždy v českém jazyce. Veřejná prostranství nebo ulice se nepojmenovávají podle jmen žijících osobností veřejného života. V obci obývané příslušníky národnostních menšin se název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků uvádějí též v jazyce národnostní menšiny, jestliže se podle posledního sčítání lidu hlásilo k této národnosti alespoň 10 % občanů obce.

Obce mohou mít a užívat vlastní symboly, jako je vlajka obce, znak obce a razítko obce. Pokud obec nemá znak nebo vlajku, může je obci udělit předseda Poslanecké sněmovny, a to na její žádost. Znak a vlajku obce může užívat obec a jí zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby. Jiným subjektům může být poskytnut znak pouze se souhlasem obce, oproti tomu k užívání vlajky obce není nutný souhlas. Razítko může obec používat v případech, kdy zákonem o užívání státních symbolů není stanoveno povinné užívání úředního razítka s malým státním znakem.

Obce mohou také udělovat ceny obce. Udělování cen spadá do samostatné působnosti obce a rozhodování o udělení ceny je svěřeno zastupitelstvu obce.

Povinností obce je zřídit alespoň jednu úřední desku, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná. Obsah úřední desky se zveřejňuje také způsobem umožňujícím dálkový přístup. Pokud není obec schopna zveřejnit obsah úřední desky, musí zajistit zveřejnění pomocí obce s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu má sídlo. Tento vztah se uzavírá veřejnoprávní smlouvou.

3.3.4 Orgány obce

Rozhodovacím orgánem v České republice je **zastupitelstvo**. Zastupitelstva obcí mají svá výsadní postavení jako vrcholné orgány obce zakotveny již v Ústavě ČR. Funkční období zastupitelstva je čtyřleté a je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet na každé volební období stanoví v souladu se Zákonem o obcích zastupitelstvo obce, nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích. Při stanovení počtu členů zastupitelstva se přihlédne především k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu viz příloha č.1. Počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, se oznámí na úřední desce nejpozději do dvou dnů po jeho stanovení.

---

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením, což je ukončením hlasování. Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva svolává dosavadní starosta tak, aby se konalo do 15 dnů od vyhlášení výsledků voleb, popřípadě do 15 dnů od právní moci usnesení soudu o stížnosti proti vydání osvědčení o zvolení členem zastupitelstva v obci.

Zákon o obcích rozlišuje zastupitele na uvolněné a neuvolněné členy zastupitelstva.⁹ Uvolněným členem zastupitelstva obce je ten, kdo je pro výkon této funkce dlouhodobě uvolněn ze svého pracovního poměru na základě zákoníku práce, ale také ten, kdo před zvolením do funkce člena zastupitelstva sice v pracovním poměru nebyl, ale funkci člena zastupitelstva vykonává ve stejném rozsahu jako člen dlouhodobě uvolněný.

S funkcí člena zastupitelstva spojuje zákon o obcích určitá práva¹⁰ ale také povinnosti¹¹. Zastupitelé mají právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům zastupitelstva a komisím své návrhy na projednání určitých záležitostí. Mohou vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec zřídila. Dále mají právo požadovat od zaměstnanců obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem funkce. Mezi povinnosti zastupitelů patří zúčastňování se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, jejichž jsou členy a plnit úkoly, které jim tyto orgány ukládají. Zastupitelé jsou povinni hájit zájmy občanů obce a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jejich funkce jako veřejného činitele.¹²

Výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti je **rada obce**. Radu obce tvoří starosta, místopředseda a další členové zvolení z řad zastupitelů. Jejich počet musí být lichý, nejméně 5 a nejvýše 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů. Její pravomoc pak vykonává starosta, avšak s výjimkou záležitostí

---

⁹ Zákon 128/2000 Sb. o obcích, § 71 odst. 1 a 4

¹⁰ Zákon 128/2000 Sb. o obcích, § 82

¹¹ Zákon 128/2000 Sb. o obcích, § 83

¹² Svaz měst a obcí České republiky, Příručka člena zastupitelstva obce, Praha 2006, s. 15-18

uvedených v zákoně o obcích. Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradí. Rada obce se schází ke svým zasedáním dle potřeby a její schůze jsou neveřejné. Je schopna se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. K platnému usnesení či rozhodnutí je zapotřebí souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

Navenek obec zastupuje **starosta**. Volí jej (stejně jako místostarostu) do funkce zastupitelstvo z řad svých členů. Za výkon své funkce zodpovídá zastupitelstvu obce. Starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu a to se souhlasem ředitele krajského úřadu. Starosta má právo užívat při významných příležitostech a občanských obřadech závěsný odznak.

Starosta dále odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Zároveň je odpovědný za informování veřejnosti o činnosti obce. V obcích, kde není tajemník obecního úřadu zabezpečuje výkon přenesené působnosti a rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce. Starosta také svolává a řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce. Spolu s místostarostou podepisuje právní předpisy obce.

Starostu zastupuje **místostarosta** v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta svou funkci nevykonává.

Obecní úřad je orgánem obce administrativního typu a tvoří ho:

- starosta,
- místostarosta,
- tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena,
- zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Dále vykonává přenesenou působnost v základním rozsahu svěřeném obci s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce. Obce s pověřeným obecním úřadem a obce

s rozšířenou působností zřizují funkci **tajemníka**, který je zaměstnancem obce. Jmenuje ho a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu starosta. Tajemník obecního úřadu je odpovědný za plnění úkolů v samostatné i přenesené působnosti starostovi. Pokud není v obci zřízena funkce tajemníka, plní jeho úkoly starosta. Působnost a pravomoc tajemníka obecního úřadu je upravena v ustanovení § 110 odst. 4 zákona o obcích.

Zastupitelstvo může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány – **výbory**. Ty pak plní úkoly, kterými jej pověří zastupitelstvo obce. Ze své činnosti odpovídají výbory zastupitelstvu. Výbor musí být složen z lichého počtu členů. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce. Výbory se schází dle potřeby a svá stanoviska a návrhy předkládají zastupitelstvu obce. Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Povinně jsou zřizovány finanční a kontrolní výbor, jejichž členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Tyto výbory musí být nejméně tříčlenné.

Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, je-li zřízena, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti, plní další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce. O provedené kontrole výbor pořídí zápis, který obsahuje, co bylo kontrolováno, jaké nedostatky byly zjištěny a návrhy opatření směřující k odstranění nedostatků. Zápis podepisuje člen výboru, který provedl kontrolu, a zaměstnanec, jehož činností se kontrola týkala. Výbor předloží zápis zastupitelstvu obce a k zápisu přiloží vyjádření orgánu, popřípadě zaměstnanců, jejichž činnosti se kontrola týkala.¹³

Jako iniciativní a poradní orgány může rada obce zřídit komise. Komise pak předkládají radě obce své náměty a stanoviska k projednání. Komise může být také výkonným orgánem, pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti v určitých věcech. V tomto případě může být předsedou komise jen osoba, která, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, prokázala odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti. Na prokázání zvláštní odborné způsobilosti se vztahují ustanovení

---

¹³ Čmejrek, J. Základy veřejné správy, Praha: Česká zemědělská univerzita, 2007, s. 48

zvláštních právních předpisů upravujících toto prokázání pro úředníky územních samosprávných celků. Ze své činnosti je komise odpovědná radě obce, ve věcech výkonu přenesené působnosti odpovídá starostovi.

3.4 Samostatná a přenesená působnost obce

Východiskem českého obecního zřízení je již tradičně tzv. smíšený systém, kdy jednotky územní samosprávy vykonávají vedle vlastní působnosti i působnost přenesenou. Působnost je charakterizována jako okruh svěřených úkolů, jenž může obec regulovat. Přitom se rozlišuje působnost věcná a působnost osobní. Uvnitř tohoto okruhu pak obec realizují své pravomoci. Pravomocí se rozumí soubor nástrojů a instrumentů k plnění svěřených úkolů, tj. vydávat normativní právní akty nebo individuální právní akty, uzavírat veřejnoprávní smlouvy, provádět dozor či kontrolu a v neposlední řadě i provádět výkon rozhodnutí.

3.4.1 Samostatná působnost obce

Samostatná působnost je zakotvena v právu na samosprávu a v ústavním ustanovení, podle kterého je obec samostatně spravována zastupitelstvem. Samostatná působnost spočívá v právu spravovat záležitosti týkající se obce v rámci platných zákonů samostatně, bez přímého nařizování ze strany státu. Stát a kraje mohou do této samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. V zákoně o obcích jsou v § 8 stanoveny obecné preference samostatné působnosti takto: Pokud zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o přenesenou působnost obce, platí, že jde vždy o samostatnou působnost.

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zvláštní zákon.¹⁴

Samostatnou působnost nemusí obec vykonávat pouze přímo, ale může pro její výkon zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce. Zakládání a

---

¹⁴ Svobodová J., *Obce 2008-2009*, Praha: ASPI, 2008, s. 32

zřizování právnických osob a organizačních složek významným způsobem upravuje zejména zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

3.4.2 Přenesená působnost obce

Přenesenou působnost obce vykonávají orgány všech obcí ve věcech, které stanoví zvláštní zákony v základním rozsahu a pro svůj správní obvod, který je totožný s územním obvodem obce. Přenesená působnost obce je nekoncentrovaná státní správa svěřená obcím. V přenesené působnosti tak obec podle platných zákonů pomáhá státu ve výkonu jeho působnosti a pravomoci, přičemž v míře stanovené zákony se musí řídit pokyny a nařízeními státních orgánů.

Při výkonu přenesené působnosti se orgány obce řídí :

- při vydávání nařízení obce zákony a jinými právními předpisy,
- v ostatních případech též:
  - usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů; tato usnesení a tyto směrnice nemohou orgánům obcí ukládat povinnosti, pokud nejsou zároveň stanoveny zákonem; podmínkou platnosti směrnic ústředních správních úřadů je jejich publikování ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí;
  - opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti podle zákona o obcích.¹⁵

Odbornou a metodickou pomoc ve věcech přenesené působnosti vykonává vůči orgánům obcí v první řadě krajský úřad a dále jednotlivé věcně příslušné orgány státní správy.

Výkon přenesené působnosti s sebou nese nemalé náklady jednotlivých obcí. Proto je stanoveno, že obce obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti.

Existují tři stupně přenesené působnosti:

- *v základním rozsahu* svěřeném obci vykonávána orgány obce určenými zákonem o obcích nebo jiným zákonem. V tomto případě je území obce správním obvodem,
- *v rozsahu pověřeného obecního úřadu* vykonávána tímto úřadem,

---

¹⁵ Radvan M., *Obce 2008-2009*, Praha: ASPI, 2008, s. 42-43

- *v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností* vykonávána tímto úřadem.

S ohledem na rozličnou míru přenesené působnosti dále dělíme obce na:

- obce s matričním úřadem,
- obce se stavebním úřadem.

Dozor nad činností územních samosprávných celků vykonává ministerstvo vnitra a z části kraje, které omezené dozorové kompetence vykonávají jako státní správu v přenesené působnosti.

4. Finanční systém ÚSC

Územní samospráva zabezpečuje řadu úkolů, nejdůležitější však jsou úkoly ekonomické povahy, tzn. zabezpečování různých druhů veřejných statků. Důležitým nástrojem zabezpečování úkolů územní samosprávy a pro financování potřeb v lokálním a regionálním veřejném sektoru, ale i pro ovlivňování dlouhodobého sociálně ekonomického rozvoje v obcích, v regionu, jsou rozpočty jednotlivých článků územní samosprávy, popř. další mimorozpočtové účelové fondy.¹⁶

Finanční systém na úrovni územní samosprávy představuje územní rozpočet a mimorozpočtové fondy. Je nedílnou součástí celkového finančního systému v České republice. Sestavování územního rozpočtu a hospodaření podle něho je ve všech vyspělých zemích ze zákona povinné, zatímco vytváření mimorozpočtových fondů je již v kompetenci územní samosprávy. Evropská charta místní samosprávy stanovila v základních rysech požadavky na finanční systém územní samosprávy. Finanční systém, který se ale zdá být vhodný v současné době, se může stát po letech problematickým a proto bude i nadále přehodnocován a měněn tak, aby odpovídal okolnostem, za kterých má fungovat.

V teorii místních financí jsou vymezovány různé **principy finančního systému** územní samosprávy, pro shrnutí je můžeme podle Pekové¹⁷ vymezit takto:

- *hospodaření podle ročního rozpočtu* – ten je rozhodujícím nástrojem financování potřeb jednotlivých článků územní samosprávy, je důležitým finančním plánem na rozpočtové období.
- *mimorozpočtové fondy* – k jejich vytváření by mělo docházet v omezené míře, aby nedocházelo k rozměňování omezených finančních prostředků do fondů, které jsou zpravidla účelové, tzn. jsou po dobu rozpočtového období účelově vázány.
- *konzistence finančního systému územní samosprávy s veřejnými financemi* – finanční systém municipality by měl respektovat obecné tendence ve vývoji veřejné ekonomiky.

---

¹⁶ Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, 1.vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, NT Publishing, s.r.o., 2004 str. 196

¹⁷ Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, 1.vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, NT Publishing, s.r.o., 2004 str. 197-200

- *určitý stupeň municipální a regionální autonomie* – samospráva by měla mít rozhodovací pravomoc, ale musí být odpovědná za důsledky svého rozhodnutí, odpovědnost za hospodaření a nakládání s majetkem, plnění rozpočtu . Měla by být částečně nezávislá na státu a částečně finančně soběstačná.
- vztahy založené na *spravedlnosti a slušnosti* nejen mezi obcemi ale také mezi regiony.
- *princip solidarity* mezi bohatšími a chudšími obcemi či regiony.
- *průhlednost finančního systému*, aby byla možná účinná veřejná i občanská kontrola.
- *stabilita finančního systému* územní samosprávy, zejména pokud jde o počet a druhy mimorozpočtových fondů
- *stabilita pravidel hospodaření*, a to v delším časovém horizontu.
- *účinnost finančního systému*, tzn. hospodárné a efektivní využití prostředků rozpočtu
- *administrativní nenáročnost* finančního systému – snížení nákladů na zabezpečení fungování finančního systému jednotlivých článků územní samosprávy.
- *určitý stupeň kontroly ze strany ústřední vlády*.

4.1 Rozpočtová soustava

Podle Pařízkové¹⁸ se pod pojmem rozpočtová soustava někdy rozumí pouze soustava rozpočtových orgánů a institucí, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných prostředků, kontrolují plnění veřejných rozpočtů. V jiném pojetí se rozpočtovou soustavou označuje soustava veřejných rozpočtů a soustava rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy, kdy se jednotlivé rozpočty považují za články rozpočtové soustavy. Do rozpočtové soustavy se dají řadit i orgány, které zajišťují a účastní se celého rozpočtového procesu, a i ty orgány, které tento proces kontrolují. V dalším pojetí je rozpočtová soustava chápána jako souhrn jak veřejných rozpočtů, popřípadě dalších státních fondů, tak orgánů a institucí z oblasti veřejných financí.

---

¹⁸ Pařízková, I. Finance územní samosprávy, Brno, Masarykova univerzita, 2008, s. 53-54

Podle platné právní úpravy ze zákona o rozpočtových pravidlech se pod tento pojem zahrnuje:

1) Na základě rozpočtových pravidel na celostátní úrovni se jedná o soustavu rozpočtů:

- státní rozpočet
- střednědobý výhled státního rozpočtu
- střednědobý výdajový rámec státního rozpočtu
- státní finanční aktiva a pasiva
- rozpočty organizačních složek státu
- rozpočty příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu
- rozpočty státních fondů
- řízení státní pokladny a řízení státního dluhu
- hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu
- rozpočet pozemkového fondu
- rozpočty zdravotních pojišťoven

2) Na místní úrovni se jedná o rozpočty:

- rozpočty krajů
- rozpočty obcí
- rozpočty dobrovolných svazků obcí
- rozpočty statutárních měst
- rozpočet hlavního města Prahy rovněž pro jejich městské části nebo obvody.¹⁹

Veřejné rozpočty mají i společné tyto rysy:

- společná vnitřní struktura, určená rozpočtovou skladbou
- společná právní úprava, v zásadních otázkách
- shodné základní zásady v pravidlech hospodaření
- povinnost strpět kontrolní dozor, hlavně z hlediska rozpočtové kázně
- povinnost předkládat o sobě údaje potřebné pro hodnocení výsledků hospodaření
- právní ochrana před neoprávněným použitím nebo zadržením rozpočtových prostředků.²⁰

---

¹⁹ Mrkývka, P. a kolektiv autorů: Finanční právo a finanční správa 1. díl, Masarykova univerzita Brno, 2004, s. 297

4.2 Rozpočty územních samosprávních celků

Mezi rozpočty nejnižší úrovně patří rozpočty municipální, tedy místní. Rozpočty obcí jsou schvalovány na zastupitelstvech obcí, která jsou veřejná. Princip rozpočtového hospodaření je zakotven v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákonem 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů a dále v zákoně 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. Obce a kraje mají vlastní majetek a právo vlastnit peníze, které shromažďují prostřednictvím rozpočtu obce a kraje a také v účelovém peněžním fondu.

Koncepce zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC není v rámci Evropského společenství upravena jednotně. Jednotlivá ustanovení se blíží zásadám, které se všeobecně uplatňují v rámci Evropské unie.

4.2.1 Funkce rozpočtu

J. Peková ve své publikaci „Veřejné finance“ uvádí, že rozpočet má především tyto funkce:

- **alokační** – tato funkce je poměrně významně decentralizována na rozpočty územní samosprávy
- **redistribuční** – tato funkce je doménou státního rozpočtu, ale využívá se i v rámci územní samosprávy, zejména na regionální úrovni
- **stabilizační** – je využívána od 30. let 20. století především na úrovni státního rozpočtu. Na úrovni územních samospráv mají i některé výdaje stabilizační účinky, např. nákupy vstupů pro lokální a regionální veřejný sektor od soukromého sektoru ovlivňující agregátní poptávku.²¹

4.2.2 Úloha rozpočtu ÚSC v soustavě rozpočtů

Rozpočty územních samosprávních celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, kde se soustřeďují příjmy, které se používají na financování veřejných a smíšených statků. Tyto rozpočty jsou vytvářeny a používány s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty.

---

²⁰ Pařízková, I. Finance územní samosprávy, Brno, Masarykova univerzita, 2008, s. 54

²¹ Peková, J. Veřejné finance úvod do problematiky, Praha, ASPI, a.s., 2008, s. 100

Během rozpočtového období běžně dochází k časovému nesouladu mezi vývojem příjmů a výdajů příslušného územního rozpočtu. Je to dáno tím, že rozpočet je toková veličina a na příjmovém a výdajovém účtu není nikdy stav rozpočtovaných příjmů a výdajů, jelikož v průběhu rozpočtového období dochází k plynulému hrazení výdajů z došlých příjmů.

Podle R. Provazníkové²² je rozpočet **bilancí**, která bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období shodné s rozpočtovým obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů v dané zemi. V České republice je toto období shodné s kalendářním rokem. Hospodaření lze charakterizovat vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2$$

kde F_1 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období
 P příjmy
 V výdaje
 F_2 stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období

V případě, že jsou peněžní prostředky na konci rozpočtového období větší než na začátku, vzniká finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém roce. Jestliže jsou peněžní prostředky na začátku rozpočtového období větší než na konci, je nutné použít rezerv z minulého období nebo jiných zdrojů na vyrovnání rozpočtové bilance. Pokud má obec schodkový rozpočet, má jen podmíněnou možnost jej schvalovat. Lze to jen v případě, že bude znám způsob úhrady vzniklého rozpočtového schodku. Schodek lze hradit například překlenovacím úvěrem, půjčkou, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů.

Dále je možné o rozpočtu říci, že je **finančním plánem**, který by měl zajistit solventnost obce a připustit jen ty výdaje, které jsou kryty očekávanými příjmy, půjčkami které lze splatit nebo existujícími rezervami. Jelikož obec není finančně soběstačná a má omezené pravomoci v ovlivňování výše příjmů, je nutné o příjmech uvažovat jako o rozpočtovém omezení. Většina výdajů má mandatorní charakter, jejich výše je předem daná a známá a lze tedy jejich výdajovou potřebu odhadovat předem.

---

²² Provazníková, R. Financování měst, obcí a regionů, 1. vyd. Praha, Grada, 2007, s. 53-54

Vhodným způsobem objektivizace vztahu příjmů a výdajů v územní samosprávě, jak ho představuje Provazníková je:

- definování potřeb a odhadů příjmů
- definování cílů a strategických záměrů
- návrhy služeb a alokace zdrojů jsou rozpracovány do konkrétních plánů a rozpočtu
- sledování výstupů, výkonů a užití zdrojů
- výkony a výstupy jednoho období jsou základnou pro budoucí proces.²³

---

²³ Matoušková, M. Bakalářská práce, Praha, Česká zemědělská univerzita, 2009, s. 14

4.3 Struktura územních rozpočtů

Podle Pekové²⁴ lze územní rozpočet dělit na příjmy a výdaje. Ty se dále dělí na:

PŘÍJMY:

1) Běžné

- daňové:
  - výlučné daně
  - sdílené daně
  - místní a správní poplatky

- nedaňové:
  - poplatky za služby
  - příjmy z pronájmu majetku
  - příjmy od O.S., P.O.
  - zisk obecních podniků
  - dividendy z akcií, přijaté úroky

- dotace:
  - transfery - neúčelové (všeobecné)
  - účelové (specifické)

2) Kapitálové

- z prodeje majetku – nemovitého a movitého dlouhodobého majetku
- z prodeje akcií a majetkových podílů
- kapitálové dotace – transfery
  - účelové
  - neúčelové
- přijaté úvěry
- příjmy z emise komunálních obligací
- přijaté splátky půjček

---

²⁴ Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRWESS, NT Publishing, s.r.o., 2004, s. 234

VÝDAJE:

1) Běžné

- neinvestiční: - mzdy a platy, pojistné za zaměstnance
- materiálové, energie, nájemné, sociální dávky
- výdaje na municipální podniky
- placené pokuty, placené úroky
- dotace vlastním O.S., a jiným subjektům
- neinvestiční příspěvky P.O.
- výdaje na sdružování finančních prostředků

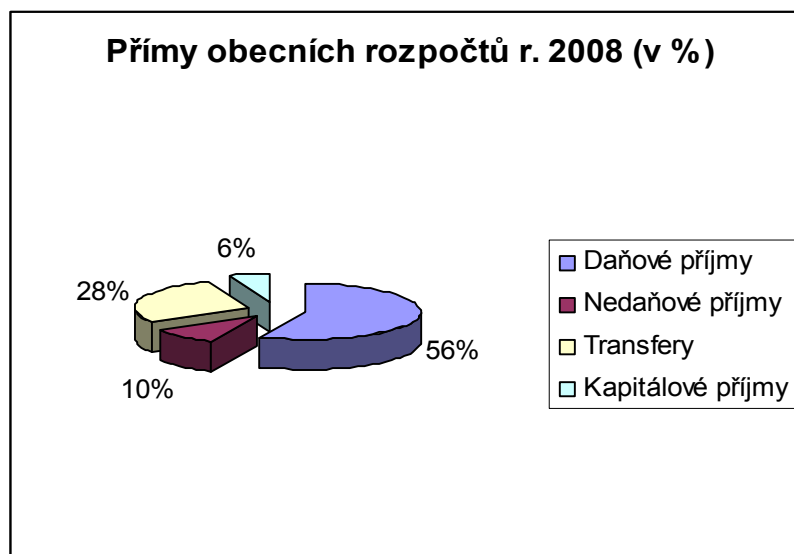
2) Kapitálové

- investiční: - na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku
- na nákup cenných papírů, splátky úvěrů
- na kapitálové poskytnuté dotace O.S. a různým subjektům
- na investiční příspěvky P.O.
- na investiční půjčky poskytnuté různým subjektům

Daňové příjmy tvoří největší skupinu příjmů rozpočtů viz obr. 1, z nichž největší výnosy do rozpočtů obcí přinášejí výlučné a sdílené daně. Rozhodující skupinou výdajů jsou běžné výdaje, které souvisejí s financováním veřejných statků. Část těchto výdajů má mandatorní charakter, neboť územní správa je musí vynaložit na služby, za které je ze zákona odpovědná. Jedná se například o likvidaci komunálního odpadu, opravy a údržby místních komunikací nebo zabezpečení standardu vzdělání v základní škole. Ostatní skupiny příjmů a výdajů nejsou již zastoupeny v tak velkém podílu, jako výše jmenované.

Graf č. 1: Příjmy do obecních rozpočtů v roce 2008 v mld. Kč, resp. v %

Zdroj: Státní závěrečný účet r. 2008, Ministerstvo financí

Pozn.: vlastní zpracování

4.4 Rozpočtové určení daní

Rozpočtové určení daní určuje procentický podíl na výnosech ze sdílených a výlučných daní a řídí se Zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní.²⁵ Od roku 1993 prošla problematika RUD značným vývojem a po celou dobu své existence je stále významným faktorem, který ovlivňuje finanční nezávislost a stabilitu obce.

Při stanovení výše sdílených daní se uplatňuje solidární princip. Výše těchto daní proto není podmíněná velikostí daňového výnosu na území vymezeném pro výkon územní správy.

Sdílené daně jsou tvořeny 21,4 % podílem na výnosech:

- daně z přidané hodnoty
- daně z příjmu právnických osob, pokud není poplatníkem obec
- daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou
- daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků
- 60 % daně z příjmu fyzických osob z podnikání

²⁵ Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní

Při stanovení daňových příjmů ze sdílených daní pro konkrétní obec se vychází ze součtu těchto tří položek:

- 1) poměr počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí, vyjádřený v procentech a násobený koeficientem 0,03
- 2) poměr celkové výměry katastrálních území obce k celkové výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03
- 3) koeficientem postupných přechodů a násobky postupných přechodů, viz příloha č. 2 – 94 % . Pro Prahu, Brno, Ostravu a Plzeň jsou dány zvláštní koeficienty v rozdělení dle přílohy č. 3.

Výlučné daně jsou:

- daň z nemovitostí – 100 % . Příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.
- daň z příjmu právnických osob – 100 % za předpokladu, že poplatníkem je daná obec
- 1,5 % podíl na dani z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků rozdělený podle poměru počtu zaměstnanců v obci k 1. 12. předcházejícího roku k počtu zaměstnanců ve všech obcích ČR
- 30 % podíl na dani z příjmu fyzických osob z podnikání rozdělovaná podle místa bydliště podnikatele

4.5 Metody sestavování územních rozpočtů

Při každoročním sestavování územních rozpočtů mohou obce volit jeden z několika druhů sestavování rozpočtů. Obec je při sestavování rozpočtu ovlivněna několika aspekty, které je třeba brát v potaz. Jedná se o existenci rozpočtového omezení, kterým je obec limitována, dále se klade důraz na efektivní využívání finančních prostředků a zároveň ovlivnění rozpočtu ze strany zájmových skupin. Z těchto důvodů se na úrovni obcí začaly využívat postupy a techniky finančního plánování. V Evropských zemích i Spojených státech amerických jsou využívány následující metody sestavování územního rozpočtu:

- přírůstkový způsob
- fixně limitovaný rozpočet

- přístup nulové základny
- rozpočtování dle výsledku
- programové rozpočtování

4.5.1 Přírůstkový způsob²⁶

Tradičním způsobem při sestavování rozpočtu je přírůstkový, nebo-li indexový způsob. Při plánování svých výdajů vychází obce z již existující místní politiky a standardů poskytovaných statků a služeb. Základem je odhad a stanovení meziročních změn, o které se současný rozpočet přizpůsobí. Zároveň je považován za základ rozpočtu budoucího.

Při sestavování rozpočtu tímto způsobem se musí přihlídnout především k následujícímu:

- plánované legislativní změny (například v sazbách daně z přidané hodnoty či daně z příjmů)
- očekávané změny v inflaci
- odhadovaný růst cenové úrovně a úrokových měr
- očekávané změny v demografii (např. počet žáků)
- změny v počtu obyvatel
- změny v činnostech, které byly v daném roce realizovány jen částečně
- změny v realizaci investičních projektů a plánované investiční a neinvestiční akce.

Nevýhodou tohoto způsobu je, že podklad bere v historii a již nezohledňuje efektivitu či oprávněnost vynakládaných prostředků a mění se zájmy a potřeby občanů.

4.5.2 Fixně limitovaný rozpočet

Tento způsob se využívá v obcích, kde se poskytují veřejné statky a služby prostřednictvím jiných organizací. Obec poskytuje těmto organizacím paušální částku, která není přidělována položkově a organizace si ji může v případě potřeby přesouvat mezi jednotlivými položkami. Přebytek v jedné položce může vynaložit na schodek

---

²⁶ Blíže viz například Wildavsky, A. Budgeting. A Komparative Theory of Budgetary Processes, s. 203-206

v položce jiné. Zde je obci doporučováno, aby si stanovila způsob kontroly nad většími změnami, například nutným souhlasem zastupitelstva obce. Obecné poznatky potvrzují, že uvedený způsob zvyšuje efektivnost (oproti liniové – položkové tvorbě rozpočtu, kdy obec kontroluje výdaje organizací po jednotlivých položkách – mzdy, doprava, energie, vybavení atd.).²⁷

4.5.3 Přístup nulové základny²⁸

Tým analytiků tuto metodu uplatnil při tvorbě rozpočtu v americkém městě Wilmington:

„Způsob nulové základny představuje metodu přehodnocení a prozkoumání všech činností organizace prostřednictvím procesu, který rozdělí všechny předpokládané aktivity a výdaje do kompaktních jednotek, tak velkých, aby je bylo možné snadno řídit. Ty jsou poté podrobeny detailnímu zkoumání, je sestaveno definitivní pořadí jednotek, které budou financovány bez ohledu na limitované zdroje. Daná úroveň příjmů je poté porovnávána se sestaveným pořadím aktivit a pokud zdroje nejsou dostatečné k pokrytí všech jmenovaných aktivit, položky s nejnižší prioritou jsou ponechány bez financování. Tímto způsobem se postupuje, dokud celkový kumulovaný součet všech financovaných priorit přesně nesouhlasí s úrovní zdrojů, které jsou k dispozici. Celkový seznam priorit vybalancovaný s disponibilními zdroji se poté stane rozpočtem.“²⁹

Tento přístup se jeví jako nejkompexnější, neboť podrobuje každou činnost, či položku rozpočtu podrobnému prozkoumání ve vztahu k budoucím záměrům a cílům. Je však časově velmi náročný a tak je možné ho využívat tam, kde nedochází k přílišným změnám v poptávce, nebo kde se dosavadní způsob sestavování rozpočtu neosvědčil a je zapotřebí zvolit efektivnější formu.

4.5.4 Rozpočtování dle výsledku

Rozpočtování dle výsledku (performance budgeting) se zaměřuje především na hospodárnost, efektivnost a dosažení žádoucích cílů a účinků. Na jedné straně poskytuje a zohledňuje zdroje a na druhé straně stanovuje kriteria a cíle výstupu. Při sestavování rozpočtu dle této metody se musí obec zaměřit na následující:

---

²⁷ Provozničková, R. *Financování měst, obcí a regionů*, 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 63

²⁸ Někdy se též označuje jako „performance budgeting“

²⁹ Wildavsky, A., *Budgeting. A komparative Theory of Budgetary Processes*, s. 204

- jakých záměrů a cílů by mělo být dosaženo a jakými postupy
- definovat, jaké příjmy byly rozděleny, čeho bylo pomocí těchto příjmů dosaženo a jakým způsobem.

Tato metoda dokáže identifikovat problémy a slabiny v činnosti obce. Soustředí se na to, zda je činnost obce zabezpečována s co nejmenšími náklady, ale nebere v úvahu opodstatněnost činnosti. Hrozí zde tendence k přírůstkovým praktikám a zaměření se více na technologickou efektivnost, než na účinnost.

4.5.5 Metoda programového rozpočtování

Podle této metody je rozpočet sestavován ve struktuře, která uspořádá navrhované výdaje podle jejich výsledků nebo podle míry v jaké přispívají k dosažení záměrů obce. Programová struktura sleduje, na rozdíl od organizační, hledisko účelnosti. Hlavním smyslem této metody je umožnit představitelům obce činit fundovanější rozhodnutí o alokaci zdrojů s ohledem na celkové cíle a záměry obce. Porovnávají se a oceňují alternativní varianty³⁰, pomocí nichž by bylo dosaženo záměrů a cílů obce. Výsledkem je sestavení programového a finančního plánu, který zohledňuje dopady přijatých rozhodnutí obce na její příjmy a v průběhu delšího časového období. Měl by být připravován v kvantitativních ukazatelích, nebo kombinovat kvantitativní ukazatele s kvalitativními. Tento plán je podkladem pro sestavení návrhu jednoletého rozpočtu, ale je vhodné v průběhu období tento program přehodnocovat, vzhledem ke změnám ve finanční a ekonomické situaci obce.

---

³⁰ Blíže viz Ochrana, F. Veřejné projekty a veřejné zakázky (hodnocení a výběr), Praha, Codex Bohemia, 1999

5. Příjmy a výdaje územních rozpočtů

Obsahem rozpočtu obcí jsou příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace a to včetně tvorby a použití peněžních fondů.

5.1 Příjmy rozpočtu obce

Pokud se zamýšlíme nad otázkou, která strana rozpočtu obce je důležitější, zda příjmy či výdaje, musíme konstatovat, že příjmy jsou určujícím faktorem pro výši výdajů. Obec tedy může utratit pouze tolik peněz, kolik jich má k dispozici. Obec by měla být do jisté míry soběstačná, aby mohla hradit své potřeby svými vlastními příjmy, aniž by potřebovala čerpat dotace z rozpočtu vyšší úrovně nebo z jiných finančních fondů státu. Tato soběstačnost je na území České republiky značně nerovnoměrná a je zapříčiněna tím, že jednotlivé části území našeho státu se navzájem liší a to ve všech hlediscích, které mají své finanční důsledky.

V rozpočtovém hospodaření hraje velkou roli nejen velikost příjmů, ale také jejich druh a charakteristické rysy. Z celospolečenského hlediska je žádoucí, aby vlastní příjmovou základnu obce a její co možná nejvyšší míra finanční soběstačnosti tvořily příjmy, které jsou:

- závislé na aktivitě obce, aby je obec mohla svojí činností pozitivně ovlivňovat
- rovnoměrně územně rozloženy ve vztahu k potřebám obce
- důležité je, aby příjmy obce byly předem předvídatelné, takže s jejich reálnou velikostí může obec počítat při sestavování rozpočtu
- potřebné sledování příjmů, aby nebyly příliš administrativně náročné.³¹

5.1.1 Vlastní příjmy rozpočtu obce

K vlastním příjmům obce patří především příjmy z prodeje majetku, který je ve vlastnictví obce nebo který má z vlastního hospodaření či hospodaření subjektů obcí zřízených či založených. Nejvýznamnější skupinou jsou příjmy daňového či poplatkového charakteru. Jde o daně, jejichž celý výnos, nebo jeho část je zvláštním zákonem určen do rozpočtu obce. Do rozpočtových příjmů patří také výnos správních

---

³¹ Pařízková, I. Finance územní samosprávy, Brno, Masarykova univerzita, 2008, s. 76-77

poplatků, které jsou vybírány za úkony prováděné obcí, přičemž výnos místních poplatků náleží do rozpočtu obce celý.

Do nenávratných vlastních příjmů patří i daňové příjmy, u kterých nemá obec žádnou nebo minimální pravomoc ovlivňovat konstrukci daně a tím i daňový výnos. Nenávratné příjmy jsou postaveny na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalentnosti a jsou rozpočtovým omezením.

Vedle nenávratných příjmů mohou obce využívat i návratné příjmy, např. půjčky využitelné k doplnění příjmů kapitálového rozpočtu, tzn. na financování především investičních potřeb obce.

5.1.2 Daňové příjmy rozpočtu obce

Hlavním druhem finančních zdrojů jsou daňové příjmy obce, které se na celkových příjmech obcí podílejí téměř jednou polovinou. Z pohledu obce je nejdůležitější v daňových příjmech daň z příjmu fyzických osob a daň z příjmu právnických osob.

Daň z příjmu fyzických osob v celkovém objemu obecních rozpočtů představuje více než polovinu celkových daňových příjmů obce. Daň z příjmu právnických osob představuje kolem jedné čtvrtiny daňových příjmů obce. Třetí nejvyšší podíl má daň z nemovitostí, jejíž výnos pro rozpočet obce znamená kolem 10 % celkových daňových příjmů. Obec díky těmto faktům může připravit vhodné podmínky pro podnikání například tím, že dlouhodobě pronajme nebo prodá půdu pro postavení budovy. Tím ovlivní budoucí výnos majetkové daně ale i daně z příjmu jak fyzických, tak právnických osob.

Příjmem rozpočtu obce by měli být daně, u nichž je daňový základ stabilní, což ovlivňuje stabilní daňový výnos. Zároveň by mělo jít o daně, které mohou být obcházeny, u nichž může jen obtížně docházet k daňovým únikům, u nichž je nemožné převést daňový výnos do jiné obce (tj. zamezit vzniku daňové externality). Daň, tj. zejména předmět daně, základ daně i sazba daně, by měla být zřejmá a jasná, aby si poplatník daně lehce zjistil svou daňovou povinnost a mohl ji porovnat s užitekem ze zdanění.³²

---

³² Pařízková, I. Finance územní samosprávy, Brno, Masarykova univerzita, 2008, s. 82

Je nutné respektovat daňové zásady, tj. daňovou spravedlnost a schopnost platit daň, užitek ze zdanění, daňovou efektivnost a výnosnost i administrativní nenáročnost výběru a správy daní. Právě na municipální úrovni zjevně vystupuje do popředí zejména zásada prospěchu ze zdanění. Daňový poplatníci mohou poměrně snadno zhodnotit prospěch ze zdanění ve formě poskytovaných veřejných statků.³³

V mnoha publikacích se řadí daňové příjmy do příjmů vlastních, což je v tomto okamžiku sporné, neboť obce mají minimální pravomoc ovlivňovat daňový výnos. Všechny daně jsou v rámci daňové soustavy upravovány zákony a obce nemohou výnos většiny daní přímo ovlivnit.

Rozhodování o výdajích je plně v kompetenci obce, mimo účelových dotací, ale rozhodování o výši příjmů je omezeno na výnosy z prodeje a pronájmu obecního majetku a výnosy z finančních transakcí. Bylo by třeba, aby v budoucnu mohla obec alespoň částečným způsobem ovlivnit výši daňových příjmů, což by vedlo ke zdůraznění samosprávného postavení obce.

5.1.3 Místní poplatky

Dalším příjmem rozpočtů obcí jsou místní poplatky, které mají charakter místních daní. Obce si tyto poplatky spravují a vybírají sami. O tom, zda se budou místní poplatky vybírat od fyzických či právnických osob a jaké, rozhoduje obecní zastupitelstvo obce. Smyslem těchto poplatků je zajištění příjmů do rozpočtu obce a dále ovlivnění způsobu využití obecního majetku, prostranství, zajištění si pořádku a čistoty obce. V průměru představují místní poplatky 2 % z celkových příjmů místních rozpočtů v ČR.

Náležitosti místních poplatků upravuje zákon o místních poplatcích při respektování zákona o správě daní a poplatků. Poplatníkem místních poplatků jsou občané, fyzické i právnické osoby v závislosti na druhu poplatku.³⁴

Předmětem místních poplatků jsou:

- poplatek ze psů
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt
- poplatek za užívání veřejného prostranství

³³ Pařízková, I. Finanční právo Finance územní samosprávy, Brno, Masarykova univerzita, 2005, s. 35

³⁴ Zákon ČNR č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- poplatek ze vstupného
- poplatek z ubytovací kapacity
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku s možností jeho napojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

5.1.4 Vlastní nedaňové příjmy rozpočtu obce

Mezi vlastní nedaňové příjmy rozpočtů obcí patří:

- příjmy z vlastní správní činnosti
- příjmy z vlastního podnikání
- příjmy z mimorozpočtových fondů obce
- příjmy – pokuty sankční povahy
- uživatelské poplatky
- ostatní nedaňové příjmy rozpočtu obce.³⁵

5.2 Výdaje rozpočtu obce

Důsledkem decentralizace veřejné správy dochází u obcí ke stále většímu posilování stupně územní samosprávy, která se významně podílí na zabezpečování a financování veřejných statků. V posledních desetiletích dochází na úrovni místní samosprávy k využívání redistribuční a stabilizační funkce veřejných financí. To má dopad na objem a změnu struktury výdajů územních rozpočtů na jednotlivých člancích územní samosprávy. Podíl výdajů územních rozpočtů na celkových výdajích rozpočtové soustavy závisí na rozsahu odpovědnosti a pravomoci obcí a na zajišťování veřejných statků a dalších úkolů.

---

³⁵ Pařízková, I. Finance územní samosprávy, Brno, Masarykova univerzita, 2008, s. 94

5.2.1 Členění výdajů

Obecně se lze setkat s několika hledisky členění výdajů územních samospráv. Podle Provazníkové jsou nejužívanějšími:

- dle *ekonomického hlediska* : běžné a kapitálové
- dle *rozpočtové skladby*: druhové, které je závazné a funkční
- dle *infrastruktury*: ekonomické a sociální
- dle *funkcí veřejných financí*: alokační, nedistribuční a stabilizační
- dle *rozpočtového plánování*: plánované a neplánované.³⁶

Z ekonomického hlediska jsou běžné výdaje opakující se a financují běžné potřeby v příslušném rozpočtovém roce, jako jsou např. platy zaměstnanců, nákup materiálu, vody, energie a paliv, nákup služeb a také sociální dávky. Kapitálové výdaje slouží k financování zpravidla dlouhodobých investičních potřeb, které přesahují období jednoho rozpočtového roku.

Z hlediska rozpočtové skladby existuje podrobné členění běžných i kapitálových výdajů, které upravuje vyhláška o rozpočtové skladbě. Pro územní samosprávné celky je závazné *druhové členění* výdajů které je dělí na:

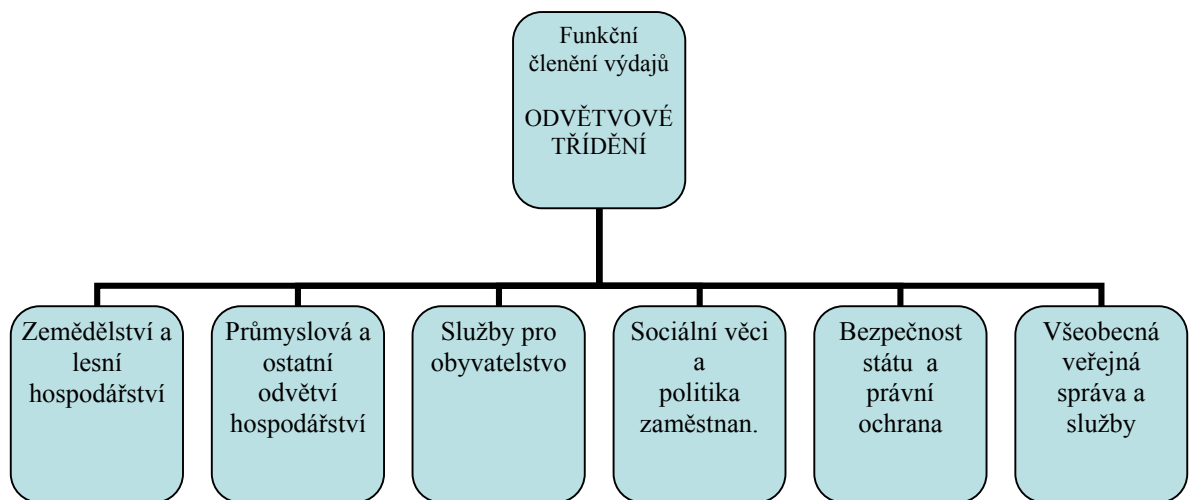
- *třídu 5 – běžné výdaje* (platy, neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery, neinvestiční půjčky)
- *třídu 6 – kapitálové výdaje* (investiční nákupy a výdaje, nákup akcií a majetkových podílů, kapitálové transfery, investiční půjčky)³⁷

Dalším může být funkční členění výdajů – *odvětvové třídění*, které rozděluje výdaje do šesti skupin.

---

³⁶ Provazníková, R. Financování měst, obcí a regionů, 1. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 186

³⁷ Vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě

Zdroj: Tománek, P. *Hospodaření územních samosprávných celků*, Ostrava 2003

Podle charakteru infrastruktury zahrnují výdaje na *ekonomickou infrastrukturu* výdaje běžné i kapitálové, určené na výrobní účely. Jedná se zejména o výdaje pro obecní podniky zabezpečující služby, dotace a půjčky soukromému sektoru na podporu podnikání v obci, na zvýšení zaměstnanosti, na výstavbu a údržbu veřejných komunikací, veřejného osvětlení, výstavbu ČOV, atd. Výdaje na *sociální infrastrukturu* zahrnují běžné a kapitálové výdaje na vzdělání a péči o zdraví, výdaje na provoz sociálních zařízení a na sociální peněžní transfery.

Podle funkcí veřejných financí můžeme výdaje rozlišit na činnosti:

- **alokační:** na nákup zboží či služeb od soukromých firem prostřednictvím veřejných zakázek nebo od svých podniků a neziskových organizací; výdaje na uhrazení možné ztráty vlastních podniků, u kterých je obec zřizovatelem
- **stabilizační:** prostřednictvím nákupu statků a služeb ovlivňují obce celkovou poptávku po pracovních příležitostech a stabilizují tak zaměstnanost na svém území.
- **redistribuční:** souvisí s peněžními transfery obyvatelstvu na nenárokové sociální dávky, různé kompenzace či dotace a příspěvky na nájemné.

Z hlediska rozpočtového plánování se jedná o plánovatelné výdaje, které lze určit předem. Většina těchto výdajů je běžných a opakujících se a mají mandatorní

charakter. K mandatorním výdajům lze zařadit i výdaje spojené s provozem a výkonem samostatné a přenesené působnosti, případně výdaje na splácení úroků a na placení daní územním celkem.

5.2.2 Výdaje na financování veřejných statků

Z hlediska teorie místních financí by měly být výdaje na zabezpečení *čistých veřejných statků* kryty výnosem ze svěřených a sdílených daní.

Dle Pekové³⁸ patří mezi výdaje na zabezpečení čistých veřejných statků na municipální úrovni zejména výdaje:

- na zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti (obecní policie, hasiči)
- na veřejné osvětlení
- na veřejné komunikace
- na veřejnou zeleň
- na likvidaci negativních externalit (výstavba a provoz čističek odpadních vod, budování veřejných kontrolovaných skládek odpadu, třídění a likvidace odpadů)
- na vlastní správu a samosprávu (výdaje vlastního úřadu)

Další velkou skupinu tvoří výdaje na zabezpečení *smíšených veřejných statků* u kterých záleží na úvaze občana, zda je využívá. Mezi výdaje na smíšené statky patří např. výdaje na vzdělání, financování výdajových programů (na péči o rodinu a děti, zdravotně postižené občany atd.) a financování zabezpečení veřejných statků, u kterých dochází k tržnímu selhání (veřejná hromadná doprava).

5.2.3 Nenávratné platby

J. Peková ve své knize *Hospodaření a finance územní samosprávy* uvádí, že nenávratné platby a transfery jsou další skupinou výdajů územního rozpočtu. Mezi nimi zaujímají důležité místo např.:

- transfery – dotace, příspěvky neziskovým organizacím
- transfery – příspěvky nevládním neziskovým organizacím

---

³⁸ Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*, 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRWESS, NT Publishing, s.r.o., 2004, s. 337

- přímé adresné dotace sociálně slabším občanům
- dotace soukromým podnikatelům
- dary
- splátky jistin
- placené úroky
- placené daně
- výdaje na pokuty a jiné sankční platby
- výdaje za zprostředkovatelské a podobné služby
- výdaje na finanční investování³⁹

5.3 Efektivnost výdajů územních rozpočtů

Výdaje územních rozpočtů v důsledku decentralizace kompetencí rostou. Největší skupinu tvoří alokační výdaje, což jsou výdaje na zajištění lokálních veřejných statků a často i některých druhů národních veřejných statků v přenesené působnosti. Z těchto důvodů je třeba se čím dál více zabývat efektivitou a hospodárností při alokaci výdajů územního rozpočtu.

Efektivnost se zpravidla v užším slova smyslu posuzuje jako výsledek vztahu mezi vstupy a výstupy ve veřejném sektoru. V teorii místních financí se zdůrazňuje pojetí *paretovské efektivnosti* alokace veřejných výdajů, kdy se vyžaduje, aby se veřejné statky poskytovaly v rozsahu, kdy je mezní míra substituce rovna mezní míře transformace.

$$\sum MMS = \sum MMT$$

Znamená to tedy, že efektivnost vyžaduje, aby počet jednotlivců ochotných vzdát se určitého objemu soukromých statků se rovnal počtu jednotlivců, kteří musí oželeť tyto soukromé statky.

Paretové pojetí efektivnosti vychází z předpokladů:

- hospodárnosti
- individuálního užitku
- kolektivní užitek je individualistický, jde o souhrn individuálních užitků občanů v rámci obce

³⁹ Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy, 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRWESS, NT Publishing, s.r.o., 2004, s. 342

Při objektivizaci výdajů se využívají různé metody a nástroje.⁴⁰ Jde například o:

- ***komparativní metody*** založené na územní nebo institucionální komparaci nákladů na produkci konkrétních veřejných statků s cílem stanovit nákladový ukazatel.
- ***výkonové normy, standardy, normativy a limity***, které vycházejí z kalkulace nákladů na jednotku výkonu ve veřejném sektoru.
- ***metody inputově outputové*** (nákladově výstupové) jako jsou např.:
  - analýza minimalizace nákladů (CMA)
  - analýza nákladů a přínosů (CBA)
  - analýza efektivnosti nákladů (CEA)
  - analýza užitečnosti nákladů (CUA)

---

⁴⁰ Podrobněji např. v: Ochrana, F. Veřejný sektor a efektivní rozhodování. Praha, Management Press 2001

6. Majetek územní samosprávy a kontrola hospodaření

Jedním z ekonomických předpokladů existence územních samospráv je vlastnictví majetku. Struktura, kvalita, velikost majetku a způsob hospodaření s ním má významné dopady do rozpočtů obcí a to jak na straně příjmů, tak na straně výdajů. Někdy je majetek vymezován jako bohatství, neboť má hodnotu a tržní cenu. Různé druhy majetku mohou být směřovány na peněžní formu majetku, nebo jako vlastnictví, jako soubor vlastnických práv k majetku. Vlastnické právo je důležitým věcným právem.

Způsob využívání majetku je v kompetenci jednotlivých územních samospráv, které mají dle zákona o obcích o svůj majetek také pečovat. Majetek, který obce vlastní, slouží k zabezpečování veřejných statků, nicméně hospodaří-li územní samospráva uvážlivě, může část majetku, kterou nevyužívá k zajišťování veřejných statků, využívat i jiným způsobem a získávat tak další vlastní příjmy do svého rozpočtu. Díky vlastnictví majetku mohou obce nejen rozvíjet vlastní podnikatelskou činnost, ale také využívat majetek k veřejně prospěšným účelům, k výkonu vlastní samosprávy nebo k nákupu cenných papírů. Vlastnictví majetku je také předpokladem pro možnost získat úvěr, je taktéž významným faktorem ovlivňujícím bonitu a rating obce.

6.1 Druhy majetku vlastněného územními samosprávami v ČR

Jednotlivé stupně územní samosprávy na území ČR vlastnily tradičně různý majetek, jak movitý, tak nemovitý, a to až do konce r. 1949, kdy došlo k reorganizaci veřejné správy a samosprávy a veškerý majetek byl obcím k 31.12.1949 znárodněn. Od této doby až do r. 1990 národní výbory majetek pouze spravovaly. Po r. 1989 bylo nutné vrátit obcím alespoň část majetku.⁴¹

Ze zákona se vrátil do vlastnictví obcí tzv. *historický majetek*, tj. majetek, který obce vlastnily k 31.12.1949. Jednalo se např. o nezastavěné pozemky, stavby a pozemky, tvořící jeden funkční celek apod. a to i nemovitý majetek, který vlastnily mimo své katastrální území.

---

⁴¹ Podrobněji zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí, ve znění pozdějších předpisů a dále zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd ve znění pozdějších předpisů

Majetek obcí na území ČR tvoří zejména:

- **hmotný majetek** a to
  - *nemovitosti* (pozemky, budovy, komunikace II a III. třídy, městské komunikace)
  - *movité věci* (vnitřní vybavení budov, stroje, přístroje)
  - *peněžní prostředky* (hotovost, vklady na účtech)
  - *majetková práva* a pohledávky
  - *cenné papíry*, včetně krátkodobých obchodovatelných (směnky, šeky)
- **nehmotný majetek** (software)

Z účetního hlediska⁴² se člení majetek na:

- **dlouhodobý majetek**, který se řadí mezi stálá aktiva, je využíván dlouhodobě a postupně se opotřebovává.
  - *dlouhodobý hmotný majetek* s dobou použitelnosti delší než jeden rok a cenou vyšší než 40 000 Kč. Řadí se mezi něj nemovitosti – pozemky, budovy, byty, nebytové prostory, zařízení budov ale i drobný dlouhodobý majetek.
  - *dlouhodobý nehmotný majetek* s dobou použitelnosti delší než jeden rok a cenou vyšší než 60 000 Kč, např. software.
  - *dlouhodobý finanční majetek*, např. střednědobé a dlouhodobé cenné papíry, obligace, peněžní prostředky na dlouhodobých termínovaných účtech apod.
- **krátkodobý majetek**, který se řadí mezi oběžná aktiva a spotřebovává se buď najednou nebo v průběhu rozpočtového roku. Mohou to být např. zásoby, pohledávky z obchodního styku, přechodná aktiva související s časovým rozlišením, krátkodobé cenné papíry atd.

---

⁴² Podrobněji např. v: Nováková, Š. Účetnictví příspěvkových organizací, Praha, INTES 2010; Takáčová H. Příklady účtování organizačních složek státu, obcí a příspěvkových organizací, Nakl. Oeconomica, VŠE, Praha, 2003

6.2 Hospodaření s obecním majetkem

Zákon o obcích ukládá obcím povinnost pečovat o majetek a zachování a rozvoj majetku. Každá obec musí vést evidenci majetku, která slouží ke každoroční inventarizaci majetku a k tzv. pasportizaci. Majetek musí obec chránit před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím.

Inventarizace v obcích má několik fází. Nejprve se stanoví, kdo bude inventarizaci provádět, dále dochází k vlastnímu fyzickému porovnání skutečného stavu majetku s účetním stavem a zjišťují se inventarizační rozdíly, jejich příčiny a možný způsob jejich odstranění. Inventarizace může být řádná, tj. ke dni účetní závěrky, nebo mimořádná. Jelikož obec vlastní i majetek finanční povahy, bude docházet i k inventuře dokladové. Opět dojde k porovnání skutečného majetku a závazků s účetním stavem a vyčíslí se inventarizační rozdíly. Výsledkem inventarizace majetku bude aktuální seznam majetku – tzv. pasport majetku.

Obce mohou svůj majetek *pronajímat, prodávat, darovat nebo zapůjčit*. V těchto případech je třeba si uvědomit, že prodej majetku může znamenat jen jednorázový akt, tedy i jednorázový příjem, i když může být tento příjem značný. Oproti tomu pronájem obecního majetku dochází k pravidelným příjmům do obecního rozpočtu a může se tak jednat o stabilní dlouhodobé příjmy.

Dalším využitím majetku obcemi je jeho *vkład či svěřeni* do právnických osob, jejichž je obec zřizovatelem, nebo spojení prostředků se soukromým sektorem. To může znamenat překonání nedostatku finančních prostředků obce, ale je třeba v těchto případech postupovat uvážlivě.

Jelikož mohou obce zakládat dobrovolné svazky obcí, mohou do těchto svazků *vkładat* svůj majetek. Ten však zůstává ve vlastnictví obce, je ale nutné vymezit v zakladatelské smlouvě majetkoprávní vztahy.

Nemovitého majetku lze využít i k *ručení* např. při žádosti o úvěr. Toto ručení je ale omezeno. Obec nesmí ručit za závazky fyzických a právnických osob, které nezřídila obec, kraj či stát.

V neposlední řadě lze majetek i *vytvářet* a to výstavbou, vlastní činností a nebo jej *nakupovat*. Obce tak mohou reprodukovat a rozšiřovat svou majetkovou základnu a její strukturu k optimálnějšímu naplňování funkcí.

Hospodaření s majetkem by mělo vycházet z dlouhodobých strategií a priorit územních celků. Tyto strategie a priority se vyjadřují v programech rozvoje obcí, v územních plánech, regulačních plánech, cenových mapách a také v rozpočtovém výhledu. Programy rozvoje obcí by měly definovat dlouhodobější a významnější, zpravidla investiční záměry obce. Ty jsou pak podkladem pro udržování a rozšiřování majetku.

6.3 Přezkoumávání hospodaření obce

Dalším z kontrolních mechanismů je přezkoumávání hospodaření obce. Dochází k němu proto, aby nedocházelo k neoprávněnému či špatnému nakládání s veřejnými peněžními prostředky. Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, v platném znění podrobně zpřesňuje a konkretizuje kontrolu, která je obsažena v rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků. Kontrolu současně vysvětluje i zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů.

Hospodaření každé obce musí přezkoumat buď krajský úřad, nebo auditor či auditorská společnost. Obecně platí, že nezadá-li obec přezkoumání svého hospodaření auditorovi, přezkoumává krajský úřad. O přezkoumání hospodaření musí obce požádat krajský úřad do 30. června každého kalendářního roku, anebo v téže lhůtě krajskému úřadu oznámí, že se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi.

Dílčí přezkoumání se provádí na základě plánu a to do konce kalendářního roku za předchozí část kalendářního roku. Po skončení kalendářního roku se vykonávají dílčí přezkoumání za zbývající část předchozího kalendářního roku a jednorázová přezkoumání za celý předchozí kalendářní rok. Jednorázová přezkoumání mohou být uskutečněna krajským úřadem pouze v obcích, které nevykonávají hospodářskou činnost a mají počet obyvatel menší než 800 osob.

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření se zpracovává na základě výsledků dílčích přezkoumání a musí obsahovat zákonem předepsané náležitosti. Kontrolor pověřený řízením přezkoumání projedná zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření se starostou a předá mu její stejnopis. Nápravu chyb a nedostatků uvedených ve zprávě, musí obec učinit nejpozději do 15 dnů po projednání této zprávy spolu se závěrečným účtem v orgánech obce.

6.3.1 Předmět přezkoumání

Předmětem přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření územního celku, tvořící součást závěrečného účtu a to:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků,
- finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů,
- náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku,
- peněžní operace, týkající se sdružených prostředků vynakládaných na základě smlouvy mezi dvěma nebo více územními celky, anebo na základě smlouvy s jinými právníckými nebo fyzickými osobami,
- finanční operace, týkající se cizích zdrojů ve smyslu právních předpisů o účetnictví,
- hospodaření a nakládání s prostředky poskytnutými z Národního fondu a s dalšími prostředky ze zahraniční poskytnutými na základě mezinárodních smluv,
- vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, k jiným rozpočtům, ke státním fondům a dalším osobám,
- nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku,
- nakládání a hospodaření s majetkem státu, s nímž hospodaří územní celek,
- zadávání a uskutečňování veřejných zakázek, s výjimkou úkonů a postupů přezkoumaných orgánem dohledu,
- stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi,
- ručení za závazky fyzických a právníckých osob,
- zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob,
- zřizování věcných břemen k majetku územního celku.⁴³

6.3.2 Hledisko přezkoumání

Přezkoumání hospodaření se ověřuje z hlediska:

---

⁴³ Pařízková, I. Finanční právo Finance územní samosprávy, Masarykova univerzita Brno, 2005, s. 63

- dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy, zejména předpisy o finančním hospodaření územních celků, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů o hospodaření s jejich majetkem, o účetnictví a o odměňování,
- souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem,
- dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití,
- věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích.⁴⁴

6.4 Veřejnoprávní kontrola a interní audit

Veřejnoprávní kontrola se zaměřuje na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky při jejich vynakládání na veřejné výdaje a dělí se na veřejnoprávní kontrolu průběžnou a následnou.

Průběžná veřejnoprávní kontrola se zaměřuje především na to, zda se dodržují stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací; zda jsou postupy přizpůsobovány nově vzniklým rizikům a zda se provádějí včas a přesně zápisy o uskutečňovaných operacích ve výkazech a informačních systémech.

Následná veřejnoprávní kontrola se soustřeďuje na to, zda údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků, zda jsou přezkoumávané operace v souladu s právními předpisy a zda jsou plněna opatření, která přijali volené orgány.

Interní audit nezávisle a objektivně zkoumá vnitřní kontrolní systém. Musí ho provádět funkčně nezávislý útvar, resp. orgán uvnitř územního samosprávného celku. Zahrnuje finanční audit, audit systémů, které prověřují a hodnotí systémy zajištění příjmů a audit výkonu, tzn. hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti jednotlivých operací.

Výsledky interního auditu by měli být uváděny souhrnně v roční zprávě, která by měla hodnotícím způsobem analyzovat výskyt závažných nedostatků v hospodaření a doporučit směry zkvalitnění hospodaření a řízení v dalším období.

---

⁴⁴ Mrkývka, P. a kolektiv autorů: Finanční právo a finanční správa, Masarykova univerzita Brno, 2004, s. 371

7. Analýza financování obce

Analýzou financování obce lze zjistit, jakým způsobem obec doposud se svým rozpočtem hospodařila. Výsledná data je možné použít například při sestavování budoucího rozpočtu, či při plánování budoucích investic. Rozpočet obce je co do své výše omezený a je proto třeba s ním nakládat hospodárně a efektivně. Analýzu financování obce doporučuji zpracovat každému novému zastupiteli či starostovi, aby se důkladně seznámil s principy a fungováním daného obecního rozpočtu a jeho budoucí konání tak bylo v souladu s efektivním a hospodárným využíváním veřejných prostředků.

Při analýze by měly být prostudovány všechny třídy a kapitoly obecního rozpočtu tak, aby byly zjistitelné možné vazby mezi jednotlivými kapitolami a bylo možno odhadnout jejich budoucí vývoj.

K rozboru příjmů a výdajů se používá výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu Fin 2-12 M, který rozděluje jednotlivé příjmy a výdaje do tříd a dále do jednotlivých kapitol a paragrafů.

7.1 Analýza příjmů obce

Jak již bylo vysvětleno v kapitole 5.1, příjmy se skládají z tříd 1 – 4. Z tabulky č. 1 je patrný vývoj jednotlivých druhů příjmů v letech 2006 – 2010 tak, jak byl ovlivněn výběrem daní, místními příjmy a legislativou ČR.

Tabulka č. 1: Vývoj příjmů obce v letech 2006 – 2010 v tis. Kč

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Daňové příjmy	9970,14	10489,4	11392,8	9701,25	10386
Nedaňové příjmy	954,45	1087,07	1401,35	1111,86	1264
Kapitálové příjmy	143,06	370,03	337,22	352,02	5
Přijaté dotace	1419,22	1261,27	1234,8	1619,86	7969
Příjmy celkem	12486,9	13207,8	14366,1	12784,99	19624

Zdroj: výkazy Fin 2-12 M pro roky 2006 – 2010

Pozn.: vlastní zpracování

Pro další zhodnocení je třeba podrobně specifikovat daňové příjmy, neboť ty tvoří v průměru 71,67 % celkových příjmů rozpočtu obce. Složení daňových příjmů obce je specifikováno v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Daňové příjmy obce v tis. Kč v letech 2006 -2010

Položka	Druh daňového příjmu	2006	2007	2008	2009	2010
1111	DPFO ze záv. čin.a funk.pož.	1900,90	2085,25	1959,45	1840,92	1833,05
1112	DPFO ze SVČ	838,00	566,56	583,00	82,63	253,94
1113	DPFO z kapit. výnosů	118,09	133,92	167,96	161,63	163,11
1121	DPPO	2188,58	2432,15	2962,45	2018,64	2033,76
1211	DPH	3530,21	3682,73	4171,27	4061,63	4286,67
1334	Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu	4,02	7,76	10,38	0,18	0,18
1337	Poplatek za likvidaci komunál. odpadu	685,55	671,80	702,54	654,42	678,16
1341	Poplatek ze psů	12,88	13,58	12,52	14,40	13,31
1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	4,14	3,16	2,20	2,04	2,98
1344	Poplatek ze vstupného	1,20	0,74	0,00	0,16	0,31
1347	Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	100,00	100,00	100,00	90,00	100,00
1351	Odvod výtěžku z provozování loterií	76,05	93,62	92,95	72,10	80,22
1361	Správní poplatky	57,41	170,43	133,46	148,48	168,05
1511	Daň z nemovitostí	453,11	527,70	494,57	554,02	772,52
Třída 1	Daňové příjmy celkem	9970,14	10489,40	11392,75	9701,25	10386,26

Zdroj dat: výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu Fin 2-12 M

Pozn.: vlastní zpracování

Daň z přidané hodnoty tvoří 37,99 % podíl na celkových daňových příjmech. Druhým největším daňovým příjmem je 22,4 % podíl na výnosu daně z příjmu právnických osob. Následující v pořadí je pak daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, daň ze samostatné výdělečné činnosti a daň z nemovitostí.

V tabulce č. 2 je viditelný pokles u daňových příjmů v roce 2009. Ten byl způsoben změnou sazby daně z příjmu u fyzických osob na tzv. rovnou daň, která je ve výši 15 %. Zároveň došlo vlivem ekonomické krize k legislativní možnosti neplacení záloh na DPFO, což znamenalo pokles příjmů do obecního rozpočtu. Globální ekonomická krize ovlivnila i příjmy podnikatelských subjektů, které zdaňovali menší zisk, než v předchozích letech. To ovlivnilo nižší výnos daně a tedy nižší příjem do rozpočtu územně samosprávného celku. Daň z přidané hodnoty se oproti výše jmenovaným daním snížila jen nepatrně. Z toho vyplývá, že byl ovlivněn především obchod v rámci evropské unie, kdy se DPH účtuje jak na vstupu, tak na výstupu, proto neovlivní výnos z DPH v celkovém měřítku, ale ovlivní zdaňovanou sumu na konci roku daní z příjmu právnických osob.

U místních poplatků je nejvyšší příjem u poplatku za likvidaci komunálního odpadu. Tento příjem do obecního rozpočtu je v průběhu roku použit na výdaje za svoz komunálního odpadu, které platí obec svozové firmě. Jako jeden z mála poplatků je tedy přímo využíván k úhradě nákladů stejného druhu. Jak je patrné z tabulky č. 2, další místní poplatky jsou již jen doplňkovým příjmem obecního rozpočtu.

V tabulce č. 1 jsou dále vyčleněny nedaňové příjmy, které tvoří 8,03 % z celkového rozpočtu obce. Nedaňové příjmy jsou rozmanité a každý rok v jiném složení. V případě obce Řečany nad Labem je v letech 2006 – 2010 tvořily příjmy z vlastní správní činnosti a užitelské poplatky. Hlavním z nich byl příjem z odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly. Obec má ve svém majetku čističku odpadních vod. Tento poplatek je tedy vybírán za používání kanalizace a vypouštění odpadních vod do ní.

Kapitálové příjmy představují v průměru 1,66 % podíl na celkových příjmech rozpočtu a jsou tvořeny příjmy z pronájmu nemovitého majetku – bytových a nebytových prostor a příjmy z pronájmu půdy. Obec pronajímá dvě bytové jednotky a dále budovu obecního domu, kde pronájmu využívají především lékaři a lékárnice.

V poslední řadě tvoří část rozpočtu i přijaté dotace z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, od obcí, krajů a převody z vlastních fondů. Obec každoročně dostává od krajského úřadu informace k přípravě rozpočtu na další rok, kde je vždy návrh souhrnného dotačního vztahu pro nadcházející období, s uvedením částky dotace, kterou může obec od Krajského úřadu očekávat. V tabulce č. 1 je patrný vzestup

přijatých dotací v roce 2010. Toto navýšení je způsobeno započítáním odbahnění pěti rybníků, na které bylo využito dotace ze státního fondu životního prostředí, ve výši 90 %. Tato dotace bude probíhat i v roce 2011.

7.2 Analýza výdajů obce

Výdaje se odvíjí od velikosti příjmů, rezerv vytvořených v minulosti v podobě přebytku rozpočtu a případně od schopnosti obce zvýšit si své příjmy cizími zdroji. Objem příjmů obce ovlivňuje zásadním způsobem výdajové možnosti obce na rozvoj a rozsah poskytovaných služeb. Struktura obecních výdajů charakterizuje preference obyvatel a je do určité míry determinovaná vývojem v minulosti, prioritami volených zastupitelů a ekonomickou silou obce.

Pro orientaci ve výdajích obce byla sestavena příloha č. 4, ve které jsou podrobně specifikovány výdaje obecního rozpočtu. Z této přílohy vyplývá, že obec vynaloží největší prostředky na běžné výdaje obce za odpadní vody a nakládání s kaly. V této položce se skrývají náklady na opravy a provoz čističky odpadních vod, která je v majetku obce. Občané se částečně podílí na financování ČOV svými příspěvky za stočné. Ty jsou však v průměrné výši 528 tis. Kč, zatímco výdaje jsou zhruba ve výši 2 410 tis. Kč. Doposud zvolený způsob financování je pro obec nevyhovující, a proto se jím budeme podrobněji zabývat i v následujících kapitolách. Dalším nutným výdajem obce je poskytovaný příspěvek na provoz základní a mateřské školy. Tvoří pravidelně druhou nejvyšší položku rozpočtových výdajů. Výše poskytované dotace na žáka od Krajského úřadu zůstává téměř stejná, ale počet dětí v základní škole se snižuje. Náklady na provoz školy a školky jsou přibližně stejné a tak zde dochází k většímu podílení se obce na výdajích na provoz těchto zařízení.

Běžné výdaje na místní správu a platy zastupitelů obcí tvoří další dvě významné částky obecního rozpočtu, se kterými je třeba počítat. Ostatní výdaje patrné z tabulky v příloze č. 4, jsou již v menší výši, avšak neméně důležité. Právě u těchto položek si při plánování rozpočtu určují zastupitelé jejich výši a způsob rozdělení mezi jednotlivé paragrafy. Zde bude záležet na preferencích zastupitelů a na dalším směřování obce.

V roce 2010 byl uskutečněn výdaj ve výši 5 666 tis. Kč na revitalizaci rybníků. Jak již bylo zmíněno v kapitole 7.1, obec započala v roce 2010 revitalizaci pěti obecních

rybníků, ve které bude pokračovat i v roce 2011. Zvýšily se proto kapitálové výdaje v této položce, ale zároveň se zvýšili i přijaté dotace, které byly na tyto výdaje použity.

8. Rozbor rozpočtu obce

Při sestavování rozpočtu obce by měli být brány v potaz odhady budoucího vývoje, které jsou obcím rozesílány Krajským úřadem, v jehož území se nacházejí. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR každoročně schvaluje základní údaje návrhu zákona o státním rozpočtu ČR, v rámci kterého je vymezen i finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům územně samosprávných celků.

8.1 Zohlednění budoucího vývoje daňových příjmů

Obsahem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí je Souhrnný dotační vztah složený z příspěvku na školství, příspěvku na výkon státní správy a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů na obce.

Pro rok 2011 ze Souhrnného dotačního vztahu vyplývá, že se nepředpokládají žádné výrazné změny oproti předešlým letům. Ve srovnání s rokem 2010 nejsou dotace a příspěvky valorizovány. Změny v objemu příslušných dotačních titulů se dotkly pouze vlivů vyplývajících ze změny počtu obyvatel, počtu žáků apod. Pro rok 2011 byla provedena modifikace koeficientů tak, aby byla dosažena lepší adekvátnost výše příspěvku ve vztahu k vykonávanému rozsahu působnosti, např. pro obce s matričním úřadem, kterým obec Řečany nad Labem je.

Obec Řečany nad Labem je rovněž zřizovatelem základní a mateřské školy a tak se jí týká i příspěvek na školství. Příspěvek na jednoho žáka a jedno dítě v mateřské škole je stanoven pro rok 2011 na 1 401 Kč. Ředitel základní a mateřské školy předkládá starostovi a finančnímu výboru, zhruba v listopadu, návrh na výši příspěvku pro ZŠ a MŠ. Tento návrh nejprve schvaluje finanční výbor a dále je postoupen v rámci celkového rozpočtu ke schválení zastupitelstvu obce. V našem případě má obec stanovený splátkový kalendář pro poskytnutí těchto příspěvků a to čtvrtletně.

Obec by měla ve svém schváleném rozpočtu uvažovat s příjmy z podílu celostátního hrubého výnosu sdílených daní, mezi které patří daň z přidané hodnoty a daně z příjmů, dále by měla uvažovat s výlučnými daňovými příjmy, což jsou 100 % výnosy daně z nemovitostí nacházejících se na katastrálním území obce a daně z příjmu právnických osob placené obcí. Předběžný propočtení daňových příjmů pro jednotlivé

obce provádí Krajský úřad dle predikce daňových příjmů zpracované MF ČR a použité v návrhu státního rozpočtu.

Pro rok 2011 se počítá s mírným nárůstem daňových příjmů do rozpočtu obcí, a to především z důvodu realizace opatření obsažených v programovém prohlášení vlády. Jedná se například o zdanění příspěvků na stavební spoření a další opatření ovlivňující velikost daňových příjmů (např. snížení slevy na dani poplatníka).

8.2 Sestavování rozpočtu obce

Na sestavování rozpočtu obce je třeba začít pracovat v dostatečném předstihu, neboť jeho tvorba a schvalovací proces představuje dobu zhruba jednoho a půl měsíce. Navrhovatelem rozpočtu by měl být finanční výbor, který po projednání návrhu rozpočtu tento předá obecnímu zastupitelstvu ke schválení. Již v tomto prvním bodě může vznikat u některých obcí problém, neboť noví členové finančního výboru nemusí být v některých případech odborně způsobilí a neznají tak proces rozpočtového určení daní a celou legislativu s tím spojenou. V případě naší obce, jsem byla tvůrcem obecního rozpočtu společně s paní účetní já, neboť finanční výbor tvoří po nových komunálních volbách noví členové a ti ještě nejsou s danou problematikou dostatečně seznámeni, aby byli schopni rozpočet bez problému sestavit.

Po vytvoření návrhu rozpočtu jsme ho postoupili finančnímu výboru k projednání. Po projednání ve finančním výboru musí být dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů návrh rozpočtu vhodným způsobem a ve vhodném rozsahu zveřejněn na úřední desce a v elektronické podobě způsobem umožňující dálkový přístup, a to nejméně po dobu 15 dnů. Po uplynutí této doby může dojít k projednání návrhu rozpočtu v obecním zastupitelstvu.

Jak již bylo zmíněno, tento proces je třeba započít včas, neboť v prosinci, kdy by mělo dojít ke schválení rozpočtu, nemusí být zastupitelstvo z důvodu vánočních svátků usnášení schopné a mohlo by tak dojít k neschválení rozpočtu do konce roku. V případě, že by nebyl rozpočet schválen před 1. lednem, řídí se hospodaření obce do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria, která stanoví Zastupitelstvo obce. Po schválení rozpočtu by se příjmy a výdaje rozpočtového provizoria staly příjmy a výdaji schváleného rozpočtu obce.

8.2.1 Rozpočtování příjmů

Při sestavování rozpočtu obce je třeba brát ohled na doporučení Krajského úřadu, který provádí předběžný propočet daňových příjmů. Ten však obsahuje pouze predikci daní z příjmů a daně z přidané hodnoty. Zbývající daně musí obec dle znalosti místních poměrů propočítat sama. Jedná se zejména o výnos daně z nemovitostí, daně z příjmu právnických osob, kdy je poplatníkem sama obec a podíl na výnosu daně z příjmů fyzických osob, který je odvislý od počtu podnikatelů s trvalým pobytem na území obce.

V rozpočtu může obec rozpočtovat dotace od ostatních ministerstev a fondů jen v případě, že má tyto dotace v době schvalování rozpočtu písemně potvrzeny správcem příslušné kapitoly. Získání mimořádných dotací v průběhu roku se zapojuje až do rozpočtu po změnách, a to rozpočtovým opatřením.

Pokud obec rozpočtuje ve svém rozpočtu úvěr, musí být smlouva o úvěru schválena zastupitelstvem obce.

Další příjmy, jako například poplatek ze psů, z užívání veřejného prostranství, ze vstupného, odpady atd. jsou již odvozené v závislosti na schválených vyhláškách obce. Ve většině případů je lze odhadnout na základě počtu obyvatel či počtu nahlášených psů. Tyto příjmy se v jednotlivých letech od sebe příliš neliší a tak je možné je dobře stanovit.

Příjmy ze stočného jsou v současné době brány odhadem dle počtu obyvatel. Tento poplatek se neřídí místní vyhláškou ani zákonnou normou. Poplatek se vybírá za odvod odpadů do kanalizace a následné zpracování čističkou odpadních vod. Poplatek za stočné je v době zpracování návrhu rozpočtu dobrovolným poplatkem, neboť obec nemá s obyvateli sepsanu smlouvu o napojení na kanalizaci. V nejbližší době by tento stav měl být napraven, neboť v tuto chvíli neexistuje žádný právní podklad pro vymáhání tohoto poplatku a stává se tak dobrovolným příspěvkem. To samozřejmě doposud činilo problémy při vybírání tohoto poplatku, neboť jsou i občané, kteří se zdráhají tento poplatek platit, ačkoliv jsou zjevně napojeni na místní kanalizaci. Tento stav v obci přetrvává již od postavení čističky a vybudování kanalizace, což je přibližně 15 let zpět. Stav ale není neřešitelným. Lze využít podkladu od Vodovodů a kanalizací, které v obci spravují vodovod. Občané napojení na vodovod používají zároveň i

kanalizaci. S těmito občany by měla být v co nejkratší době sepsána smlouva o napojení na kanalizaci a vznikl by tak právní podklad pro vymáhání nedoplatků za používání kanalizace.

Tabulka č. 3: Návrh příjmů obecního rozpočtu pro rok 2011 v tis. Kč

PŘÍJMY	Kapitola	v tis. Kč
Daň z příjmu FO ze záv. činnosti	1111	1 665,20
Daň z příjmu FO samost. výděl. činnosti	1112	104,70
Daň z příjmu právnických osob	1121	1 930,10
DPH	1211	4 181,60
Daň z příjmu FO podle zvl. sazby	1113	152,50
Poplatek ze psů	1341	13,20
Poplatek za užívání veř. prostor	1343	3,00
Poplatek ze vstupného	1344	0,20
Poplatek za výherní hrací přístroj	1347	100,00
Správní poplatek	1361	107,00
Daň z nemovitosti	1511	577,00
Výherní hrací přístroj z výtěžku	1351	80,00
Odpady	1337	671,50
Daňové příjmy celkem		9 586,00
Nájem Obecního domu	3519	280,00
Stočné	2321	650,00
Nájem zahradnictví	1019	18,00
Nájem pozemky	3639	69,00
Nájem byty	3612	30,00
Rozvoz obědů - důchodci	4319	23,00
Příjmy z úroků	6310	29,00
Místní poplatky	6171	1,30
Knihovna	3314	3,30
Nedaňové příjmy celkem		1 103,60
Dotace ze státního rozpočtu	4112	1 339,40
PŘÍJMY CELKEM		12 029,00

Pozn.: vlastní zpracování

8.2.2 Rozpočtování výdajů

Rozpočtování výdajů je již složitější, neboť záleží především na odhadech budoucích potřeb obce. Plánované investiční záměry jsou přílohou rozpočtového výhledu obce. Rozpočtový výhled obce může sloužit jako návod k přípravě budoucích projektů a zároveň jako podklad pro tvorbu rozpočtu. Vzhledem k uskutečněným komunálním volbám na podzim roku 2010 v naší obci došlo k velké výměně zastupitelů. Může se tak stát, že preference nových zastupitelů budou odlišné od preferencí zastupitelů původních.

Při sestavování rozpočtu na rok 2011 byly výdaje rozděleny na kapitálové a běžné. Kapitálové výdaje se objevily u Základní školy. Jedná se o výdaje, které budou uskutečněny na zateplení školy a na výměnu oken. Obec požádala v této věci o poskytnutí dotace z Operačního programu životní prostředí – zateplování veřejných budov.

Další výdaje se týkají běžného provozu obce. Jejich výše se tvoří s ohledem na budoucí činnosti obce, na plánovanou údržbu, či plánované neinvestiční výdaje. Výdaje na čističku odpadních vod byly naplánovány ve výši 1 mil Kč. Vyplývá tak z prověření stavu ČOV, který byl posouzen odbornou firmou v listopadu roku 2010 a jenž stanovuje nutné opravy pro budoucí bezproblémový chod čističky.

Běžné výdaje na základní školu vychází z již zmiňovaného návrhu pro rozpočet ZŠ a MŠ, který byl finančním výborem projednán a zohledněn tak v návrhu rozpočtu obce. Výdaje na zastupitelstvo pro následující rok jsou rovněž dobře odhadnutelné, neboť výši odměn zastupitelů schvalovalo zastupitelstvo obce již začátkem prosince 2010. Výdaje na vnějšek vyplývají z let předchozích, kdy tato suma je přibližně stále stejná. Představuje běžné výdaje na provoz obecního úřadu.

Další položkou v rozpočtu obce jsou splátky úvěrů. Obec Řečany nad Labem bude v průběhu roku 2011 splácet jeden úvěr, jehož splátky jsou po zaokrouhlení 96 333 Kč měsíčně.

Jednotlivé běžné a kapitálové výdaje se v rozpočtu rozdělí dle kapitol, viz tabulka č. 4. Třídění rozpočtu dle kapitol je závazné pro všechny obce, aby bylo možné tyto náklady (ale i příjmy) sledovat v globálním měřítku pro celou ČR.

Tabulka č. 4: Návrh výdajů obecního rozpočtu pro rok 2011 v tis. Kč

VÝDAJE	Kapitola	Kapitálové v tis. Kč	Běžné v tis. Kč
Doprava - multikára	2219		70,00
Silnice	2212		104,00
Kanalizace, ČOV	2321		1 000,00
Železniční stanice - podchod	2241		5,00
Revitalizace - rybníky	2334		223,00
ZŠ	3113	1 375,00	2 900,00
Rozhlas	3341		10,00
Knihovna	3314		70,00
Kronika	3319		4,00
Záležitost kultury	3399		100,00
Zdravotní středisko	3519		220,00
Bytové hospodářství	3612		20,00
Veřejné osvětlení	3631		200,00
Nebezpečný odpad	3721		10,00
Komunální odpad	3722		1 100,00
Veřejná zeleň	3745		85,00
Obědy - důchodci	4319		40,00
Hasiči	5512		100,00
Zastupitelstvo	6112		1 200,00
Vnitro	6171		1 900,00
Finanční operace	6310		52,00
Pojištění obce	6320		85,00
Výdaje celkem		1 375,00	9 498,00
VÝDAJE CELKEM			10 873,00
Financování - splátka úvěru			1 156,00

Pozn.: vlastní zpracování

8.3 Schvalování rozpočtu obce

Výše uvedený návrh rozpočtu obce byl po vytvoření postoupen finančnímu výboru, který k němu neměl žádných námitek. Návrh rozpočtu tedy byl na základě tohoto schválení vyvěšen na úřední desku a webové stránky obce po dobu 15 dnů. Po této lhůtě došlo k předložení návrhu rozpočtu zastupitelstvu obce. Zastupitelstvo obce ho bez výhrad schválilo a návrh rozpočtu se tímto stal rozpočtem pro rok 2011, kterým se bude řídit financování obce v následujícím období. Schválení rozpočtu proběhlo v posledním týdnu roku 2010, a tak se obec neřídila od 1. ledna rozpočtovým provizoriem, ale schváleným rozpočtem.

8.4 Návrh na zvolení vhodné metody sestavení rozpočtu

Jak již bylo zmíněno, v obci Řečany nad Labem došlo po podzimních komunálních volbách k výměně 2/3 zastupitelů. Nové zastupitelstvo nastoupilo do své funkce dnem 15.11.2010 a mělo tak velmi malý čas na podrobné seznámení se s hospodařením obce v minulých letech. Po nástupu do funkcí museli zastupitelé velmi záhy řešit novou tvorbu rozpočtu pro rok 2011. Z tohoto důvodu bylo při tvorbě rozpočtu postupováno stejným způsobem, jako v předchozích letech, tedy odhadem budoucích příjmů a výdajů.

Pro další roky ale doporučuji tvorbu rozpočtu dle metody „Přístup nulové základny“, která je popsána v části 4.5.3. Sestavení rozpočtu dle této metody je časově velmi náročné, ale v naší obci vzhledem k minimálním změnám v poptávce je využitelné. Při použití této metody by došlo k podrobnému prozkoumání všech činností obce, jejich rozdělení a detailnímu zkoumání. Hodnocena by byla jak hospodárnost vynaložených zdrojů, tak jejich efektivita. Bylo by sestaveno pořadí jednotek, které budou financovány bez ohledu na limitované zdroje. V případě naší obce by to byly výdaje na kanalizaci a ČOV, základní a mateřskou školu, odvoz komunálního odpadu, výdaje na zastupitelstvo a vnitra. Dále by byly do pořadí zařazeny ostatní položky. Daná úroveň příjmů by poté byla porovnána se sestaveným pořadím a k pokrytí těchto aktivit. U položek s nejnižší prioritou by tak mohlo dojít jen k velmi malému financování, či by mohly zůstat i bez financování.

9. Možnosti ve financování obce

Vlastní daňové i nedaňové příjmy rozpočtu obce obvykle nestačí k financování rozsáhlejších investic, které nemohou být pokryty pouze z obecního rozpočtu. Proto se musí vedení obce rozhodovat, jakým způsobem lze obecní rozpočet posílit, aby bylo možné investiční akce uskutečnit. Dlouhodobější potřeby občanů jsou zachyceny poprvé již ve výhledu hospodaření, kde se objevují investiční záměry obce na cca 5 let dopředu.

Při plánování investičních záměrů je třeba být seznámen se všemi možnostmi, které může daná obec využít. ÚSC se mohou rozhodnout své potřeby financovat úvěrem či půjčkami, pokud budou do budoucna schopny své závazky splácet. Dalšími možnostmi je čerpání finančních prostředků ze státních fondů, ze strukturálních fondů a dále jsou k dispozici krajské granty a dotace.

Všechny dotace mají svá pravidla pro poskytování finančních prostředků. Tato pravidla nevyhovují každé obci, záleží například na velikosti obce; na tom, v jakém regionu obec leží; na zadlužení obce atd. Obce by si měli dobře prozkoumat, jakým dotačním titulům vyhovují a zda jsou schopny dodržet dotační podmínky.

9.1 Čerpání finančních prostředků z dotací a grantů

Nejprve je třeba stanovit si současné a budoucí potřeby obce. Ke stanovení potřeb nám poslouží např. výhled hospodaření, ve kterém jsou uvedeny investiční záměry do budoucích let. Ve výhledu hospodaření však nejsou zachyceny všechny potřeby obce a proto bychom měli vycházet i z analýzy rozpočtových příjmů a výdajů, které nám ukazují „slabé“ stránky rozpočtu. Dále je velmi důležité stanovit si výši volných finančních prostředků obce, které budou použity jako spoluúčast obce na připravované akci.

Pokud obec čerpá některé dotace malého rozsahu, dostává je v režimu „de minimis“. De minimis představuje takovou podporu, která nesmí spolu s ostatními podporami „de minimis“ poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši odpovídající částce 200 000 EUR. Tento finanční strop platí bez ohledu na formu či účel podpory de minimis poskytnuté v předchozím tříletém období. Za

tříleté období se považují fiskální roky používané k daňovým účelům. Při výběru dotací je proto nutné přihlížet k tomuto faktu, aby nedošlo k překročení stanoveného limitu.

9.1.1 Dotace na revitalizaci rybníků

V roce 2010 byla v obci Řečany nad Labem započata revitalizace (odbahnění) pěti rybníků, která je financována z Operačního programu Životní prostředí, prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny. Dotace je stanovena ve výši 90 %, z čehož je 85 % dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj a 5 % ze Státního fondu životního prostředí ČR. V roce 2010 se uskutečnila revitalizace prvních třech rybníků a v roce 2011 bude pokračovat revitalizace zbylých dvou rybníků. Celkové způsobilé výdaje projektu jsou ve výši 8 438 201 Kč. Obec financuje ze svých zdrojů částku, která odpovídá 10 %, tj. 843 821 Kč.

9.1.2 Dotace na zateplení základní školy

Jak vyplynulo z přílohy č. 4, druhou největší položkou ve financování obce jsou poskytované příspěvky základní a mateřské škole. Po shlednutí nákladů, které základní škola má, bylo zjištěno, že cca 600 tis Kč připadne jen na vytápění základní školy. V roce 2010 byla vyhlášena výzva k předkládání žádostí na zateplování veřejných budov. Jedná se o Operační program Životní prostředí, prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie. Obec proto požádala o poskytnutí této dotace. Celkové výdaje na projekt jsou plánovány na 6 570 969 Kč. Celkové nezpůsobilé výdaje projektu, které hradí obec ze svých zdrojů, jsou ve výši 2 308 201 Kč. Celkové způsobilé výdaje projektu jsou ve výši 4 262 768 Kč, z nichž 10 %, tj. 426 278 Kč hradí obec ze svých zdrojů, 85 % je podpora z Fondu soudržnosti a 5 % je dotace Státního fondu životního prostředí ČR. Bývalý starosta však předložil zastupitelům ke schválení spoluúčast obce jen ve výši 426 278 Kč. Po komunálních volbách, které se konaly na podzim roku 2010, bylo novým vedením zjištěno, že se nejedná o spoluúčast pouze ve výši 426 278 Kč., ale o spoluúčast ve výši 2 734 479 Kč. Bývalé vedení svou neznalostí dotací opomnělo, že z rozpočtu obce se hradí i celkové nezpůsobilé výdaje projektu. Toto zjištění velmi razantně ovlivnilo budoucí použití volných prostředků obce, se kterými nebylo na tuto akci počítáno a které se budou muset přesunout na dofinancování spoluúčasti obce. Po dalším prozkoumání dokumentace k této akci byly

zjištěny nedostatky v projektové dokumentaci. Ta neřešila nutné provedení hydroizolačních prací a tak došlo k dalšímu navýšení spoluúčasti obce o cca 600 tis Kč za vícepráce. Dále bylo zjištěno, že minulé vedení obce nepředalo na SFŽP povinné přílohy, které byly potřebné pro vydání rozhodnutí k předkládání faktur k proplácení. V případě nepředložení potřebných příloh by tak přislíbená dotace nebyla vyplacena. Nové vedení obce se proto rozhodlo o posunutí harmonogramu prací o 3 měsíce, ve kterých předložilo potřebné povinné přílohy, aby mohlo být vydáno rozhodnutí o možnosti proplácení faktur. Pokud by došlo k započetí prací dle původního harmonogramu prací a následnému předložení faktur k proplácení, tyto by nebyly proplaceny, neboť nebyly předloženy povinné přílohy. V současné době je již vydáno rozhodnutí o proplácení dotace a prvního února 2011 došlo k předání staveniště. Zateplení budovy by mělo být do konce srpna 2011 hotové.

Tento příklad jasně ukazuje i rizika, která obec musí nést. Požádání o dotaci a její schválení ještě neznamená její proplácení. Proto je třeba vše předem důkladně připravit, s přípravou dokumentace příliš nespěchat, aby nevznikali pozdější vícepráce a řádně dodržovat všechny požadavky dotačního fondu, aby byla dotace bez problému proplacena a celá akce zrealizována.

9.1.3 Dotace na nákup komunální techniky

Začátkem roku 2011 nové vedení obce započalo práce na získání dotace z Operačního programu Životní prostředí, osa 2, oblast podpory 2.1 – Zlepšení kvality ovzduší, podoblast 2.1.3 – Snížení emisí zátěže omezením prašnosti z plošných zdrojů. Obec má možnost získat až 90 % dotaci z Fondu soudržnosti na nákup komunálního stroje do 2 mil. Kč, který by měl snížit prašnost v obci. Obec Řečany n.L. leží cca 2 km od Elektrárny Chvaletice, a.s., má na svém území zvýšenou prašnost a občasný spad popílku, který okolí znečišťuje. V současné době obec nedisponuje žádným strojem, který by tuto prašnost eliminoval. V minulých obdobích byli najímáni na úklid obce pracovníci, kteří obec udržovali jak v letním tak zimním období. Obec má na svém území cca 13 km silnic a chodníků a tak byly vynakládány velké prostředky na úklid těchto komunikací. Náklady se skládaly jak z mezd zmíněných pracovníků, tak z úklidových prostředků, které byly při úklidu obce nutné. Pokud by se podařilo dotaci získat, čištění obce by tak zvládl jeden pracovník za svou běžnou pracovní dobu.

9.1.4 Dotace z Programu obnovy venkova

Dále je možné žádat Krajský úřad Pardubického kraje o poskytnutí dotace z Programu obnovy venkova. V roce 2010 bylo z této dotace opraveno sociální zařízení v I. patře základní školy. Zhruba v dubnu roku 2011 se obec dozví, zda obdrží dotaci na opravu sociálního zařízení, ve II. patře ZŠ o kterou žádala v září 2010. Do 30.9.2011 musí obec podat další žádost o poskytnutí dotace z Programu obnovy venkova pro rok 2012, kterou by mohla čerpat na opravu sociálního zařízení v tělocvičně, které je ve velmi špatném stavu.

9.2 Ovlivnění daňových a nedaňových příjmů obce

Daňové i nedaňové příjmy obce Řečany nad Labem lze ovlivnit např. takto:

- 1) Pro zvýšení výnosu DPFO, DPPO a DPH by bylo vhodné začít jednat s firmami, které mají na území obce provozovny (nemají žádné další pobočky), aby si své sídlo přehlásili do dané obce. V naší obci se jedná prioritně o jedno s.r.o. jehož majitel a zároveň jednatel má trvalé bydliště na území obce, ale sídlo firmy má v jiném katastru. Neodvání tedy daně do našeho rozpočtu. Tato firma velice dobře prosperuje a mohla by tak obci přinést finanční prostředky do obecního rozpočtu. Do obecního rozpočtu, kde mají firmy jen své provozovny, jdou pouze příjmy z daně srážkové a zálohové.
- 2) Další možností je zvýšení koeficientu daně z nemovitostí. V předešlých letech nebyla tato možnost obcí využita. Současný koeficient daně z nemovitostí je tedy stále 1,4.
- 3) Zvýšení poplatku za likvidaci komunálního odpadu. V současné době občané přispívají částkou 450 Kč na obyvatele. Náklady obce na jednu osobu jsou 784 Kč. Částka 450 Kč by se mohla navýšit obecně závaznou vyhláškou na maximální hranici 500 Kč. Toto navýšení lze provádět, pokud náklady obce na likvidaci odpadu převyšují přijaté poplatky od občanů.
- 4) Místní poplatky lze stanovit rovněž ve větší míře. Poplatek ze psů se v obci vybírá 40 Kč za jednoho psa a 60 Kč za dalšího. V okolních obcích je však minimálně vybíraná částka 100 Kč za jednoho a 150 Kč za dalšího psa. V obci minimálně 3x ročně dochází k odchytu psů, kteří se musí následně umístit do útulku a po dobu jednoho roku platí

obec pobyt v tomto zařízení. Náklady na odchyt dvojnásobně převyšují příjmy, vybrané za psy. Zastupitelé by si měli na základě prokázaných nákladů prosadit schválení nové obecně závazné vyhlášky, která dosavadní výši poplatku navýší. U ostatních místních poplatků platí totéž. Je třeba propočítat náklady, které musí obec vynaložit a dle toho stanovit novou výši poplatku. To však nelze např. u poplatku na provozovaný výherní hrací přístroj, kde je jeho výše na maximální zákonné hranici.

5) Větším problémem v této obci je poplatek za stočné. Stočné se neřadí mezi místní poplatky, nelze ho tedy upravit obecně závaznou vyhláškou. Doposud docházelo k vybírání stočného na základě dohody mezi obcí a občany. Stočné vlastně bylo dobrovolným příspěvkem, čehož využívali někteří občané a přestali ho platit, ač místní kanalizace využívají. Znamená to tedy, že v obci neexistuje žádný právní podklad k vybírání poplatku za stočné. Nápravou by mělo být sepsání smluv o napojení na místní kanalizaci s každým, kdo kanalizaci využívá. Tento typ smlouvy používají například Vodovody a kanalizace, a.s.. V případě, že by někteří občané odmítli smlouvu podepsat, mohli by být od kanalizace odpojeni. Protože ale platí zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích, může obec nařídít připojení domu ke kanalizaci, která je v místě zřízena. Odmítnutí připojení by znamenalo porušení zákona. Tímto postupem by mělo dojít k podpisu všech připojených i dosud nepřipojených občanů a vznikl by tak právní podklad k výběru a možnému vymáhání poplatku.

Vzhledem k tomu, že k 31.12.2010 byl zrušen zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků a nahradil ho nový zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, musí obce změnit své obecně závazné vyhlášky tak, aby odpovídali nové právní úpravě. V případě obcí se bude jednat zejména o místní poplatky. Příprava nových vyhlášek bude jedinečnou možností pro navýšení některých, výše uvedených poplatků.

10. Výsledky hospodaření obce

V této kapitole jsou shrnuta data, která byla v předchozích kapitolách analyzována. Tabulka č. 5 nám ukazuje, jak daná obec hospodařila v letech 2006 – 2010. Podrobnější členění příjmů a výdajů rozpočtů za roky 2006 – 2010 je v příloze č. 5.

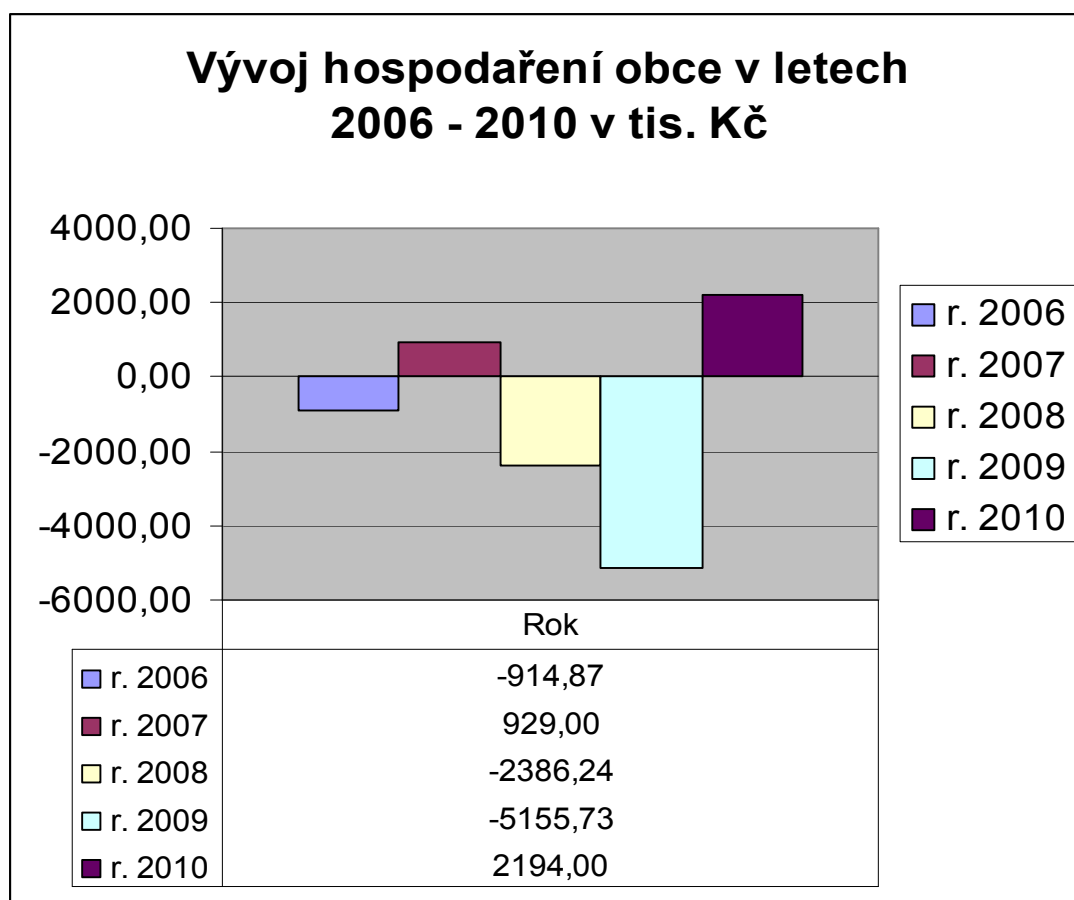
Tabulka č. 5: Hospodaření obce v letech 2006 – 2010 v tis. Kč

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy	12486,87	13207,77	14366,12	12784,99	19624,00
Výdaje	13401,74	12278,77	16752,36	17940,72	17430,00
Výsledek hospodaření	-914,87	929,00	-2386,24	-5155,73	2194,00

Zdroj: Výkazy Fin 2-12

Pozn.: vlastní zpracování

Graf č. 2: Vývoj hospodaření obce v letech 2006 – 2010 v tis. Kč

Pozn.: vlastní zpracování

10.1 Hospodaření v roce 2006

V roce 2006 došlo k větším výdajům v položce odpadní vody a nakládání s kaly. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, obec má s vybíráním poplatku za stočné problém. Výše vybraného poplatku v roce 2006 byla 513 tis. Kč, zatímco výdaje dosáhly 4059 tis. Kč. Obec není schopná z vybraných poplatků financovat provoz čističky nemluvě o tom, že by si zároveň měla tvořit finanční rezervy pro budoucí opravy. V předchozích letech byl obci nabídnut prodej ČOV. O čističku měli zájem Vodovody a kanalizace a.s., které v této obci vlastní i vodovodní řad. Bývalé zastupitelstvo však s odprodejem nesouhlasilo, neboť se bálo právě budoucího navyšování poplatku za stočné. Bohužel si však neuvědomovalo, že čistička má svou životnost a v průběhu budoucích let do ní bude třeba investovat. V tomto roce zároveň došlo k větším výdajům na opravu veřejného osvětlení, které bylo nutno opravit. Obec měla na svém základním běžném účtu k 31.12.2006 částku 9 mil. Kč. Z toho vyplývá, že měla dostatečné zdroje krytí pro své financování.

10.2 Hospodaření v roce 2007

V roce 2007 obec začala s přípravami projektové dokumentace na výstavbu nové zástavby „Za Borkem“. Projektová dokumentace se týkala inženýrských sítí a územního plánování. Tyto položky znamenaly zvýšení nákladů obecního rozpočtu téměř o 1500 tis. Kč. Navýšení o 911 tis. Kč se objevilo u položky základní škola, kde musel být z důvodu většího úbytku žáků zvýšen příspěvek na platy učitelů. Příjmy se v roce 2007 navýšily oproti roku 2006 o 5,2 %. K poslednímu dni v roce zůstává na základním běžném účtu částka 9 mil. Kč. Tyto prostředky obec plánuje z části využít v následujícím období na podílení se na výstavbě inženýrských sítí v nové lokalitě.

10.3 Hospodaření v roce 2008

V roce 2008 se začala budovat kanalizace v oblasti „Za Borkem“, která způsobila velké navýšení výdajů v položce odpadní vody a kaly, jak je patrné v příloze č. 4. Spolu s kanalizační sítí se budovala i vodovodní síť a proto došlo k navýšení výdajů i v položce pitná voda. Další výdaje v tomto roce měly standardní vývoj. Příjmy se v roce 2008 navýšily oproti roku 2007 o 8.61 %. Vzhledem k realizaci investiční

akce na výstavbu inženýrských sítí v nové lokalitě došlo k úbytku na základním běžném účtu z 9 mil. Kč na 7,9 mil. Kč.

10.4 Hospodaření v roce 2009

V průběhu roku 2009 ještě stále docházelo k dokončování výstavby kanalizační sítě, proto byly výdaje na odpadní vody ve výši 8,7 mil. Kč. K výraznému navýšení došlo i v položce Základní škola, kde se začaly provádět opravy sociálního zařízení. Zároveň došlo k výstavbě nového dětského hřiště. To zapříčinilo nárůst výdajů v položce využití volného času dětí a mládeže. Další výdaje měly již standardní vývoj. Příjmy v roce 2009 poklesly vlivem globální ekonomické krize oproti roku 2008 o 14,8 %. Základní běžný účet byl k 31.12.2009 ve výši 5,4 mil. Kč.

10.5 Hospodaření v roce 2010

V listopadu 2010 začala obec s revitalizací rybníků, proto další své aktivity výrazně utlumila. Vlivem přistěhování občanů do nově zasíťované zástavby došlo k navýšení výdajů na sběr komunálních odpadů. Výdaje již přesáhly 1 mil Kč. Příjmy se v roce 2010 navýšily oproti roku 2009 o 7,06 %. Jejich výše však stále nedosahuje příjmů v předchozích letech. Na základním běžném účtu byl k poslednímu dni v roce 1 mil. Kč a další finanční prostředky ve výši 5 mil. Kč byly uloženy na termínované krátkodobé vklady.

10.6 Hospodaření po roce 2010

V nadcházejících letech bude mít obec výdaje spojené s výměnou oken a zateplením budovy ZŠ, dále se bude dokončovat revitalizace posledních dvou rybníků a realizovat oprava školní jídelny. Vzhledem k chybně plánovaným výdajům na zateplení ZŠ bude muset být použita část termínovaného vkladu na úhradu nezpůsobilých výdajů projektu.

Jak již bylo navrženo v kapitole 9.2, měla by obec pro zvýšení svých daňových a nedaňových příjmů postupovat dle uvedených možností. Zajistila by si tak větší množství prostředků pro financování budoucích akcí a k plánování budoucích rozvojových aktivit.

11. Závěr

Ve své práci „Finance územní samosprávy“ jsem se snažila nalézt odpovědi na otázky, které byly položeny na začátku diplomové práce. Hledání odpovědí bylo provedeno až po té, kdy byla v první části práce popsána struktura územní samosprávy, finanční systém územně samosprávných celků, příjmy a výdaje územních rozpočtů, majetek územní samosprávy a kontrola hospodaření. Zaměřila jsem se především na metody sestavování územních rozpočtů a následně na podrobnější rozbor příjmů a výdajů územních rozpočtů.

V roce 2008 došlo novelou zákona o dani z příjmu fyzických osob ke stanovení rovné 15 % daně. To mělo dopad především na rok 2009, kdy probíhalo odevzdání daňových přiznání fyzických osob za rok 2008. Výše daňových příjmů se v roce 2009 snížila v dotčené obci až o 14,8 %. Důležitá byla také globální krize, kdy se při reakci na ekonomický propad zmenšovaly příjmy poplatníků. V důsledku menší koupěschopnosti obyvatel docházelo k poklesu obrátu zboží, k poklesu příjmů především u podnikajících fyzických osob a právnických osob. Tyto všechny aspekty vedly ke zdanění menšího objemu peněz a tím k menším odvodům do obecního rozpočtu.

Po podrobném seznámení se s příjmy a výdaji obce v letech 2006 – 2010 byla provedena analýza způsobu tvoření současného rozpočtu obce a navržena nejvhodnější metoda pro sestavování budoucích rozpočtů obce Řečany nad Labem. Jako nejvhodnější byla vybrána metoda „Přístup nulové základny“. Při použití této metody by došlo k podrobnému prozkoumání všech činností obce, jejich rozdělení a detailnímu zkoumání. Hodnocena by byla jak hospodárnost vynaložených zdrojů, tak jejich efektivita.

V další části práce byly navrženy možnosti, jakým způsobem by obec mohla ovlivnit výši daňových a nedaňových příjmů obce. Návrhy týkající se místních poplatků by obec mohla nově zakomponovat do vyhlášek platných pro rok 2011. Ostatní návrhy by mohly být uskutečněné v časovém horizontu do jednoho roku. Administrativně nejnáročnější bude příprava a podepsání smluv se všemi objekty, které jsou napojené na místní kanalizaci. Vyřešení tohoto problému je prioritou v navrhovaných změnách. Je

zapotřebí stanovit si novou výši stočného a tak kompenzovat vysoké náklady na provoz ČOV.

V předchozích obdobích obec neprováděla žádné podrobné analýzy svého financování, což vedlo ke zhoršenému hospodaření u některých položek. Prioritou obce by mělo být vedle uspokojování potřeb obyvatel také zajištění dostatku zdrojů krytí. Řídící orgány obce by proto měly průběžně vyhodnocovat své hospodaření, aby mohly včas reagovat na vzniklé změny. Obec by se i nadále měla snažit o získání dotací na místní rozvojové aktivity.

V průběhu psaní diplomové práce jsem byla zvolena zastupitelkou a následně starostkou obce. Využiji proto plně tuto práci ve své nové funkci. Při psaní práce jsem si utřídila data týkající se financování obce v posledních letech. Výsledek ukázal slabé stránky a možné příležitosti, které nám nyní dopomohou k lepšímu hospodaření v obci.

12. Seznam literatury

Tištěné zdroje

1. BORLOVÁ, I. *Obce 2008-2009*, Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-80-7357-331-7
2. ČMEJREK, J. *Základy veřejné správy*, Praha: Česká zemědělská univerzita, 2007, ISBN 978-80-213-1626-3
3. MRKÝVKA, P., PAŘÍZKOVÁ, I., RADVAN, M. *Finanční právo a finanční správa*, 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN 8021035781
4. NOVÁKOVÁ, Š. *Účetnictví příspěvkových organizací*, Praha: INTES, 2010, ISBN 978-80-904560-0-6
5. OCHRANA F. *Veřejné projekty a veřejné zakázky*, Praha: Codex Bohemia, 1999, ISBN 80-85963-96-5
6. OCHRANA F. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*, Praha: MANAGEMENT PRESS, NT Publishing. s.r.o., 2001, ISBN 80-7261-018-X
7. PAŘÍZKOVÁ I., *Finance územní samosprávy*, Brno: Masarykova univerzita, 2008, ISBN: 978-80-210-4511-8
8. PEKOVÁ, J. *Veřejné finance – úvod do problematiky*, 4. vyd. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-80-7357-358-4
9. PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*, 1.vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, NT Publishing, s.r.o., 2004, ISBN 80-7261-086-4
10. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*, 1.vyd. Praha: Grada, 2007, ISBN 978-80-247-2097-5
11. Svaz měst a obcí České republiky, *Příručka člena zastupitelstva obce po volbách 2006*, 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, 2006, ISBN 80-978-80-239-8318-0
12. TAKÁČOVÁ, H. *Příklady účtování organizačních složek státu, obcí a příspěvkových organizací*, Praha: Oeconomica, 2003, ISBN 80-245-0485-5
13. TOTH, P. *Ekonomika měst a obcí*, Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998, ISBN 80-7079-693-6
14. WILDAVSKY, A. *Budgeting. A Comparative Theory of Budgetary Processes*, 2.vyd., Oxford: Transaction Publisher, 1989. ISBN 0-88738-073-5
15. WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I.*, Praha: ASPI, 2006, ISBN 80-7357-1382

Elektronické zdroje

Webové stránky obecních financí – www.obecnifinance.cz

Automatizovaný rozpočtový informační systém ministerstva financí -
<http://wwwinfo.mfer.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=274208>

Webové stránky obce Řečany nad Labem – www.recanynadlabem.cz

PAŘÍZKOVÁ, I. *Finanční právo: finance územní samosprávy: multimediální učební text*, 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005, ISBN 802103601X

Zákonné normy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 172/1991 Sb. o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí

Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech

Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě

Zákon č. 403/1990 Sb. o zmírnění následků některých majetkových křivd

Zákon č. 420/2004 Sb. o přezkoumání hospodaření ÚSC a svazků obcí

Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích

Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků

Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád

Zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích

Vyhláška MF č. 233/2007 Sb. o rozpočtové skladbě – novelizační

Vyhláška MF č. 306/2007 Sb. o rozpočtové skladbě – novelizační

Vyhláška MF č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě

Ostatní použité materiály

Ministerstvo financí, *Státní závěrečný účet r. 2008*

Tománek, P. *Hospodaření územních samosprávných celků*, Ostrava 2003

Obec Řečany nad Labem, *Výkazy Fin 2-12 M za roky 2006 až 2010*

Matoušková, M. *Bakalářská práce*, Praha, Česká zemědělská univerzita, 2009

12.1 Seznam použitých zkratk

ÚSC – územně samosprávný celek

O.S. – organizační složka

P.O. – příspěvková organizace

SVČ – samostatná výdělečná činnost

DPFO – daň z příjmu fyzických osob

DPPO – daň z příjmu právnických osob

DPH – daň z přidané hodnoty

EU – Evropská unie

ČR – Česká republika

RUD – rozpočtové určení daní

ČOV – čistička odpadních vod

ZŠ – základní škola

MŠ – mateřská škola

MF ČR – Ministerstvo financí České republiky

FO – fyzické osoby

PO – právnické osoby

SFŽP – Státní fond životního prostředí

13. Přílohy

Příloha č. 1: Počet členů zastupitelstva

do 500 obyvatel	5 až 15 členů,
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů,
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů,
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů,
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů,
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů.

Příloha č. 2: Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů

Obce s počtem obyvatel od – do obyvatel	Koeficienty postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0 – 300	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
301 – 5 000	1,0640	300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 300
5 001 – 30 000	1,3872	5 300,8 + 1,3872 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 5 000
30 001 – a více	1,7629	39 980,8 + 1,7629 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

Příloha č. 3: Přepočítací koeficienty

Město	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,2098
Plzeň	2,5273
Ostrava	2,5273
Brno	2,5273
Ostatní obce	1,0000

Příloha č. 4: Rozpočtové výdaje obce v letech 2006 – 2010 v tis. Kč

Paragraf	Druh rozpočtového výdaje	2006	2007	2008	2009	2010
1019	Ostatní zemědělská a potravinářská činnost	123,76	8,47	12,77	0,71	0,00
2140	Vnitřní obchod, služby a cestovní ruch	8,89	0,00	0,00	0,00	0,00
2212	Silnice	547,39	377,93	157,52	153,88	913,41
2219	Pozemní komunikace	67,17	81,29	152,65	87,33	72,75
2241	Železniční dráhy	3,03	2,10	0,85	14,59	4,46
2310	Pitná voda	160,83	49,47	783,86	0,11	0,00
2321	Odpadní vody a kaly	4059,88	1529,80	7614,25	8708,19	2410,76
2334	Revitalizace	0,00	35,00	11,87	0,00	5666,57
2341	Vodní hospodářství	30,82	54,45	213,57	115,00	0,00
3111	Předškolní zařízení	15,05	102,65	0,00	36,98	121,09
3113	Základní škola	1550,00	2461,60	1908,00	3013,54	2429,23
3141	Školní a předškolní stravování	524,28	11,50	0,00	10,00	2,90
3314	Činnosti knihovnické	164,73	131,59	103,79	81,55	93,03
3319	Kultura ostatní	4,00	4,00	4,00	4,29	4,00
3326	Obnova hodnot národ. histor.povědomí	0,00	0,00	78,00	0,00	0,00
3330	Činnosti registrovaných církví	25,00	20,00	0,00	0,00	0,00
3341	Rozhlas, televize	20,43	16,81	11,01	25,89	12,00
3399	Ostatní zál. Kultury a sdělovací prostředky	11,06	13,86	24,17	15,94	30,63

Paragraf	Druh rozpočtového výdaje	2006	2007	2008	2009	2010
3412	Sportovní zař. obcí	15,09	208,07	68,94	10,93	20,79
3419	Ostatní tělovýchovná činnost	129,00	57,00	0,00	35,41	36,00
3421	Využití volného času dětí a mládeže	133,53	250,33	8,28	147,57	15,26
3519	Ostatní ambulantní péče	162,35	141,18	198,97	173,73	267,15
3612	Bytové hospodářství	15,21	5,15	21,96	10,26	9,10
3613	Nebytové hospodářství	0,00	0,14	0,85	0,78	2,83
3631	Veřejné osvětlení	1186,35	665,07	282,10	331,32	222,92
3633	Místní inženýrské sítě	0,00	1238,90	0,00	0,00	0,00
3635	Územní plánování	157,92	261,27	148,75	0,00	0,00
3639	Komunální služby a územní rozvoj	287,31	175,73	99,82	100,32	32,32
3721	Sběr nebezpečného odpadu	0,42	35,59	36,87	10,36	3,91
3722	Sběr komunálních odpadů	749,97	859,84	908,42	986,39	1044,71
3733	Monitoring půdy	63,43	0,00	0,00	0,00	0,00
3745	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	53,77	63,44	107,79	184,59	84,28
4318	Ostatní sociální péče a pomoc starým občanům	38,82	0,00	0,00	0,00	0,00
4319	Ostatní soc.péče a pomoc zdr. postiženým	5,49	47,43	48,31	40,88	45,12
5512	Požární ochrana	49,27	315,54	254,00	93,28	207,13
6112	Zatupitelstva obcí	1029,60	1015,95	1096,86	1121,57	1212,61

Paragraf	Druh rozpočtového výdaje	2006	2007	2008	2009	2010
6114	Volby - parlament	22,60	0,00	0,00	27,98	35,95
6115	Volby - ÚSC	27,71	0,00	32,06	0,00	52,91
6171	Místní správa	1831,37	1863,77	2237,20	2271,29	2198,22
6310	Služby peněžních ústavů	17,13	18,80	65,77	33,63	48,53
6320	Pojištění funkčně nspecifikované	45,62	45,62	45,74	84,46	77,02
6330	Finanční operace	63,46	84,33	13,24	0,00	47,20
6402	Finanční vypořádání minulých let	0,00	25,10	0,00	7,93	5,02
Rozpočtové výdaje celkem		17413,74	16292,77	20768,24	21958,68	21449,79

Zdroj dat: výkazy Fin 2-12 M za roky 2006 – 2010

Pozn.: vlastní zpracování

Příloha č. 5: Rozpočty v letech 2006 – 2010 v tis. Kč

Rozpočet rok 2006

Název	Výsledek
Třída 1 - Daňové příjmy	9970,14
Třída 2 - Nedaňové příjmy	954,45
Třída 3 - Kapitálové příjmy	143,06
Třída 4 - Přijaté dotace	1419,22
Příjmy celkem	12486,87
Třída 5 - Běžné výdaje	7523,86
Třída 6 - Kapitálové výdaje	5877,88
Výdaje celkem	13401,74
Třída 8 - Financování	-914,87

Zdroj: ARISweb - Výkaz 40 za období 2006

Rozpočet rok 2007

Název	Výsledek
Třída 1 - Daňové příjmy	10489,4
Třída 2 - Nedaňové příjmy	1087,07
Třída 3 - Kapitálové příjmy	370,03
Třída 4 - Přijaté dotace	1261,27
Příjmy celkem	13207,77
Třída 5 - Běžné výdaje	8869,65
Třída 6 - Kapitálové výdaje	3409,12
Výdaje celkem	12278,77
Třída 8 - Financování	929

Zdroj: ARISweb - Výkaz 40 za období 2007

Rozpočet rok 2008

Název	Výsledek
Třída 1 - Daňové příjmy	11392,75
Třída 2 - Nedaňové příjmy	1401,35
Třída 3 - Kapitálové příjmy	337,22
Třída 4 - Přijaté dotace	1234,8
<i>Příjmy celkem</i>	<i>14366,12</i>
Třída 5 - Běžné výdaje	8558,36
Třída 6 - Kapitálové výdaje	8194
<i>Výdaje celkem</i>	<i>16752,36</i>
Třída 8 - Financování	-2386,24

Zdroj: ARISweb - Výkaz 40 za období 2008

Rozpočet rok 2009

Název	Výsledek
Třída 1 - Daňové příjmy	9701,25
Třída 2 - Nedaňové příjmy	1111,86
Třída 3 - Kapitálové příjmy	352,02
Třída 4 - Přijaté dotace	1619,86
<i>Příjmy celkem</i>	<i>12784,99</i>
Třída 5 - Běžné výdaje	10063,2
Třída 6 - Kapitálové výdaje	7877,52
<i>Výdaje celkem</i>	<i>17940,72</i>
Třída 8 - Financování	-5155,73

Zdroj: ARISweb - Výkaz 40 za období 2009

Rozpočet rok 2010

Název	Výsledek
Třída 1 - Daňové příjmy	10386
Třída 2 - Nedaňové příjmy	1264
Třída 3 - Kapitálové příjmy	5
Třída 4 - Přijaté dotace	7969
<i>Příjmy celkem</i>	<i>19624</i>
Třída 5 - Běžné výdaje	15810
Třída 6 - Kapitálové výdaje	1620
<i>Výdaje celkem</i>	<i>17430</i>
Třída 8 - Financování	2194

*Zdroj: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu FIN 2-12 M
rok 2010*

Příloha č. 6: Výhled hospodaření obce Řečany nad Labem na roky 2005 - 2009

Výhled hospodaření obce Řečany nad Labem

Plnění rozpočtu Rozpočtováný rok	Schv. rozp. 2005	Skutečnost 2005	Schv. rozp. 2006	Plán rozp. 2007	Plán rozp. 2008	Plán rozp. 2009
DAŇOVÉ PŘÍJMY	7.889,60	10.036,69	9.933	10.131,66	10.334,28	10.540,95
Daň z příjmu FO ze záv.činnosti	1.754,8	1.842,15	1.800	1.836	1.872,72	1.910,17
Daň z příjmu FO samost.výděl.činn.	700	1.118,79	1.118	1.140,36	1.163,17	1.186,43
Daň z příjmu právnických osob	1.674,80	2.136,77	2.135	2.177,70	2.221,25	2.265,68
Daň z příjmu FO z kapitál. výnosu	100	103,50	103	105,06	107,16	109,30
DPH	2.520	3362,17	3.360	3.427,20	3.495,74	3.565,65
Správní poplatky	60	152,75	150	153	156,06	159,18
Daň z nemovitosti	350	479,01	480	489,60	499,39	509,38
Místní daně a poplatky	730	841,55	787	802,74	818,79	835,16
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	830	975,25	847,8	864,75	882,04	899,68
Prodej služeb a zboží	490	591,60	501,7	511,73	521,96	532,40
Příjmy z pronájmu	250	303,66	268,4	273,77	279,25	284,83
Ostatní nedaňové příjmy	90	79,99	77,7	79,25	80,83	82,45
DOTACE	450,40	1.306,98	470,9	480,32	489,93	499,73
Řádné dotace	450,40	450,40	470,9	480,32	489,93	499,73
Mimořádné dotace		856,58				
Běžné příjmy celkem:	9.170	12.318,92	11.251,70	11.476,73	11.706,25	11.940,36
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	0	311,21	0	0	0	0
Prodej dlouhodobého majetku	0	195,21	0	0	0	0
Kapitálové dotace	0	116	0	0	0	0
BĚŽNÉ VÝDAJE	6.820	7.831,09	7.546,10	7.697,02	7.850,96	8.007,98
Personální výdaje	2.147,40	2.410,28	2.652,60	2.705,65	2.759,76	2.814,96
Opravy a udržování	750	763,62	993	1.012,86	1.033,12	1.053,78
Úroky	170	45,56	0	0	0	0
Poskytnuté dotace	1.460	1.431,66	1.624	1.656,48	1.689,61	1.723,40
Ostatní provozní výdaje	2.292,60	3.179,97	2.276,50	2.322,03	2.368,47	2.415,84
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	400	1.773,74	3.705,60	10.784,31	3.855,29	3.932,38
Budovy, stavby	400	1.351,38	3.387,60	10.784,31	3.855,29	3.932,38
Investiční nákupy	0	422,36	318	0	0	0
FINANCOVÁNÍ	-1.950	-3.025,32	0	-7.004,60	0	0
Čerpání úvěru	0	0	0	0	0	0
Splátka jistiny	-1.950	-1.950	0	0	0	0
Ostatní financování	0	-1.075,32	0	0	0	0
Zůstatek rozpočt. účtů	5.818,87	7.004,60	7.004,60	0	0	0

Investiční záměr: rok 2006 – dešťová kanalizace Labětín
 Územní plán obce
 Nákup požární techniky
 Rok 2007 – oprava jídelny ZŠ
 Oprava komunikací
 Rok 2008 a dále – oprava komunikací

Vyvěšeno: 16.1.2006
 Sejmuto: 6.2.2006
 Schváleno: 6.2.2006

[Handwritten signature]

Příloha č. 6 Výhled hospodaření obce Řečany nad Labem na roky 2008 - 2013

Výhled hospodaření obce Řečany nad Labem

Plnění rozpočtu Rozpočtováný rok	Schv. rozp. 2008	Plán rozp. 2009	Plán rozp. 2010	Plán rozp. 2011	Plán rozp. 2012	Plán rozp. 2013
DAŇOVÉ PŘÍJMY	10.564	10.585,2	10.606,4	10.627,4	10.648,4	10.669,4
Daň z příjmu FO ze záv.činnosti	1.883,4	1.887,2	1.891	1.894,8	1.898,6	1.902,4
Daň z příjmu FO samost.výděl.činn.	153,5	153,8	154,1	154,4	154,7	155
Daň z příjmu právnických osob	2.648,6	2.653,9	2.659,2	2.664,5	2.669,8	2.675,1
Daň z příjmu FO z kapitál.výnosu	84,4	84,6	84,8	85	85,2	85,4
DPH	4.299,1	4.307,7	4.316,3	4.324,9	4.333,5	4.342,1
Správní poplatky	200	200,4	200,8	201	201,2	201,4
Daň z nemovitosti	380	380,8	381,6	382,4	383,2	384
Místní daně a poplatky	915	916,8	918,6	920,4	922,2	924
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	911,4	913,2	915	916,8	918,6	920,4
Prodej služeb a zboží	416	416,8	417,6	418,4	419,2	420
Příjmy z pronájmu	360,4	361,1	361,8	362,5	363,2	363,9
Ostatní nedaňové příjmy	135	135,3	135,6	135,9	136,2	136,5
DOTACE	485,5	486,5	487,5	488,5	489,5	490,5
Rádné dotace	485,5	486,5	487,5	488,5	489,5	490,5
Mimořádné dotace						
Běžné příjmy celkem:	11.960,9	11.984,9	12.008,9	12.032,7	12.056,5	12.080,3
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	0	0	0	0	0	0
Prodej dlouhodobého majetku	0	0	0	0	0	0
Kapitálové dotace	0	0	0	0	0	0
BĚŽNÉ VÝDAJE	8.150	8.541,9	8.518,8	8.515,8	8.502,9	8.369,9
Personální výdaje	2.689,7	2.695,1	2.700,5	2.705,9	2.711,4	2.716,8
Opravy a udržování	662,7	664	665,3	666,6	667,9	669,2
Úroky	65	440	400	380	350	200
Poskytnuté dotace	2095	2100	2105	2110	2115	2120
Ostatní provozní výdaje	2.637,6	2.642,8	2648	2.653,3	2.658,6	2.663,9
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	3010,9	1.487	1.534,1	2.360,9	2.397,6	2.554,4
Budovy, stavby	3010,9	1.487	1.534,1	2.360,9	2.397,6	2.554,4
Investiční nákupy	0	0		0	0	0
FINANCOVÁNÍ	800	1.956	1.956	1.156	1.156	1.156
Čerpání úvěru	0	0	0	0	0	0
Splátka jistiny	800	1.956	1.956	1.156	1.156	1.156
Ostatní financování	0	0	0	0	0	0
Zůstatek rozpočt. účtů	0	0	0	0	0	0

Investiční záměr: rok 2009 – revitalizace rybníků
 Rekonstrukce MŠ
 Rok 2010 – oprava jídelny ZŠ
 Oprava komunikací
 Rok 2011 a dále – oprava komunikací

FV: 26. 11. 2008
 Vyvěšeno: 27. 11. 2008
 Sejmuto: 22. 12. 2008
 Schváleno: 22. 12. 2008

[Handwritten signature]

Příloha č. 7: Fotomapa obce Řečany nad Labem

Zdroj dat: *Mapy.cz*

Dostupné z: <http://www.mapy.cz/#x=135533184@y=135770880@z=13@mm=FP>